

Slovenski VESTNIK

Poštni urad 9020 Celovec
Verlagspostamt 9020 Klagenfurt

Izhaja v Celovcu
Erscheinungsort Klagenfurt

Posamezni izvod 7 šilingov
mesečna naročnina 25 šilingov
celoletna naročnina 250 šilingov

P. b. b.

LETNIK XLI.

CELOVEC, PETEK, 3. JANUAR 1986

ŠTEV. 1 (2257)

Erik Prunč: Pravljičica o „škodljivi“ večjezičnosti

Univ. doc. dr. Erik Prunč je na 17. Koroških kulturnih dnevih govoril o „problemih zgodnje otroške večjezičnosti“. Propagandistične izbruhe heimatdiensta proti dvojezičnosti je imenoval take, kakršni so: propagandistični in brez vsake podlage.

Enojezična družba izvaja pritisk

Osnova proučevanja in ocenjevanja dvojezičnosti so lahko le znanstvene raziskave in postavke, toda niti te da niso vedno premostljive, saj nimajo vsepovsod iste zakonitosti. Najbolj usodno za manjšino je vsekakor dejstvo, da najbolj pomembne odločitve o njenih življenjskih podlagah (kot je to npr. dvojezična vzgoja) padajo izven strokovnih forumov.

Za večjezičnost samo je poudaril, da povsem odgovarja sodobnim svetovnim trendom, saj ustreza današnjim družbenim potrebam po komunikaciji v večnarodnem prostoru. Večjezična družba pozna druge zakonitosti kot pa enojezična. Tendira k enakopravnemu razvoju različnih skupin, medtem ko enojezična

družba ponavadi izvaja pritisk, le-ta pa ima neizbežno za posledico nastajanje agresij.

Spričo neizogibnega trenda k dvoali večjezičnosti se torej pojavlja vprašanje, kdaj začeti z dvojezično vzgojo - v zgodnji otroški vzgoji ali pozneje. Vprašanje kot tako je relativno; važno je predvsem, koliko možnosti nudi družina in družba za dvojezičnost - gre v prvi vrsti za mikro- in makrostrukture ob vzgoji, je ugotovil Prunč.

Živahno potrdilo
večjezičnega učenja

Dvoletni Luka govori slovensko, hrvaško in nemško. Brez težav - kakor v igri - se razgovarja s starši v enem, z otroci v drugem in z babico v tretjem jeziku, najbolj priljubljena igra pa mu je „kdo govori kaj“ - z otroško lahkotnostjo in igrivostjo prevaja tisti za svoja leta obilni besedni zaklad iz enega jezika v drugega. Neverjetno? Prunč je na primeru lastnega sinkota podal - v obliki video-dokumentacije - najbolj prepričljiv primer za večjezično vzgojo otroka. Z izredno natančnostjo je ponakazal vse razvojne stopnje učnega procesa ter kot jezikovni strokovnjak istočasno tudi kar opozoril na možne napake in težave, ki jih terja taka intenzivna in odločna vzgoja.

Gre predvsem za upoštevanje otrokovih navad: njegove kontaktne osebe ga nikakor ne smejo zbegati, saj se od

mladih nog navadi z njimi govoriti v enem jeziku. Neposredni vpliv okolja je torej pri takem učnem procesu izredno važen, otrok razvije do oseb, ki ga obdajajo, svoj komunikacijski koncept; tega mu ne sme nihče podreti. V tem smislu je Erik Prunč tudi svaril: „Smrt dvojezične vzgoje je, če se starši pred drugim okoljem ne upajo več govoriti z otrokom v tistem jeziku, ki bi ga morali govoriti. Posebej za koroške razmere je značilno, da starši z otroci v javnosti premalo govorijo slovensko. Otroku lahko nato zgubi stik in občutek za jezik, posledica so lahko tudi manjrednostni kompleksi in identifikacijski problemi.“

Strah pred dotikom z dvojezičnostjo

Prunč je nadalje razpravljal o konkretnih procesih in težavah, ki jih je beležil ob študiju večjezičnega učenja. Pri tem je opravil še z nekaterimi drugimi predsodki proti dvojezični vzgoji, npr. z očitkom, da zaradi takšne zgodnje vzgoje v otrokovem govorjenju nastopajo analogije (izenačevanje) in interference (sovplovanje jezikov). Take napake pri govorjenju da nastanejo v gotovi fazi razvoja pri vsakem otroku, z večjezično vzgojo pa nimajo kaj dosti opravka, razen da gotovi ljudje pri dvojezičnem otroku nekaj takega označujejo kot „škodljivo posledico“ večjezičnosti, pri enojezičnem pa kot „luštano“ govorjenje malčka. S tem v zvezi je Prunč omenil tudi strah pred dotikom z dvojezičnostjo, ki je očitno globoko zasidran v podzavesti enojezičnih ljudi. Le-ta je pogostokrat izvor raznih predsodkov in težav.

Hočejo politiki šolski škandal? Izjava odborov Zveze slovenskih organizacij

Na svoji zadnji seji v minulem letu sta upravni in nadzorni odbor Zveze slovenskih organizacij razpravljala o avstrijski manjšinski politiki v letu 1985. Med drugim sta odbora ugotovila, da se bodo pedagoškim in drugim znanstvenim razpravam za obrambo in izboljšanje dvojezičnega šolstva morale pridružiti v prihodnjem letu še bolj odločne politične akcije, saj moramo ob koncu leta 1985 ugotoviti, da koroške velike stranke vedno bolj popuščajo nemškonacionalni ideologiji.

V zvezi s šolsko razpravo sta odbora sklenila to resolucijo:

Za nami je leto, ki ga v avstrijski javnosti ocenjujejo kot leto škandalov.

Koroški Slovenci smo v tem letu ponovno dokazali politično zrelost, s tem, da smo kljub rasistični, nestvarni in demagoški ter skrajno šovinistični agitaciji zagovornikov ločevanja šolarjev in učiteljev po jezikovni pripadnosti skupno s strokovnjaki celovške univerze ter komiteja za obrambo dvojezične šole s konstruktivnimi predlogi bistveno prispevali k stvarni debati o dvojezičnem šolstvu. Predvsem smo izdelali reformni koncept, ki predvideva fazo pozitivne reformne klime, v kateri naj bi s šolskimi poizkusi ob znanstveni spremljavi proučili dejansko stanje na področju dvojezičnega šolstva in na podlagi tega izdelali predloge za izboljšanje dvojezične šole, ki naj bi bila v korist dvojezičnim in enojezičnim otrokom.

V dozdajšnji razpravi je prišlo jasno do izraza, da zagovorniki kakršnekoli oblike ločevanja nimajo nobene pedagoško-stvarne utemeljitve. V toliko bolj smo začudeni in razočarani, da sta zdaj tudi obe veliki stranki v deželi pripravljene ugoditi zahtevam nemških nacionalistov. Torej tudi v tem vprašanju lahko ugotovimo neodgovorno in politično kratkovidno popuščanje obeh velikih strank nemškemu nacionalizmu. In zato vse kaže, da koroške

stranke stopajo v novo leto v polni zavesti, da v šolskem vprašanju z ločevanjem otrok riskirajo ponoven političen škandal.

Kajti v času ko ves demokratičen svet odklanja rasistični apartheid v Južni Afriki, ko je republika Avstrija krepko zgubila zaradi Reder/Frischenschlagerjeve afere in drugih škandalov na ugledu, avstrijskim politikom ne priporočamo, da na južnem Koroškem sprovcirajo škandal, ki ne bo v prid reputaciji republike Avstrije.

Zavedajo naj se dejstva, da skupna šola brez kakršnekoli oblike ločevanja ustreza življenjskim potrebam južnokoroškega prebivalstva.

Zato odborniki obeh odborov ZSO ponovno pozivajo politično odgovorne v deželi in državi, da v konstruktivnem dialogu z manjšino najdemo v šolskem in tudi v drugih odprtih vprašanjih rešitev, ki bo v prid sožitju in sodelovanju obeh narodov v deželi.

Razvoj v zadnjih tednih in mesecih potrjuje nova prepričanja, da moramo koroški Slovenci še prav posebno v novem letu strniti vse naše sile, v maksimalni ekipski enotnosti med ZSO in NSKS napeti vse sile, da bomo organizirali adekvaten odpor proti vsem oblikam ločevanja šolarjev in učiteljev po jezikovni pripadnosti.

Upravni in nadzorni odbor ZSO

Skupno in enotno proti nevarnosti narodnostnega proporca Za enakopraven dialog v deželi

Prestopili smo prag novega leta. Bo leto 1986 dobro? Se bodo razmere poslabšale?

Nesporno je, da se bomo tudi v novem letu srečevali z globalnimi problemi človeštva kot so lakota, oboroževalna histerija, ekološki problemi in problemi nezaposlenosti. Tudi finančna zadolženost tretjega sveta, velikanska nesorazmerja v gospodarskem razvoju, krizna situacija na Bližnjem Vzhodu, rasistično

zatiranje črnškega prebivalstva v Južni Afriki, socialne krivice in vojaške diktature v Srednji Ameriki, prizadevanja obeh velikih vojaških blokov za svetovno nadvlado nas bodo spremljali v letu 1986.

V novo leto pa stopamo kot narodna skupnost v zavesti, da vlada in koroški politiki še vedno vztrajajo na stališču, da predstavlja sedmojuljska zakonodaja iz leta 1976 izpolnitev člena sedem ADP. Še več, da je omejena rešitev menda vzoren evropski model in da so v najboljšem primeru možne le manjše spremembe in ukrepi v korist slovenske narodne skupnosti na Koroškem.

Hkrati pa stopamo v novo leto tudi v spoznanju, da pridobiva renesansa narodov in narodnosti v Evropi vse večji pomen v družbenem dogajanju. To bo morala končno spoznati tudi republika Avstrija, ki se še vedno ni odpovedala svoji tradicionalni manjšinski politiki asimilacije, kar najbolj prepričljivo dokumentirata značaj in vsebina zakona o narodnih skupinah. In če je morda kdo še podvomil v

pravilnost naše načelne odklonitve zakona o narodnih skupinah, ga morajo diskriminatorni sklepi v vrsti občinskih odborov v letu 1985 predvsem pa gonja proti dvojezičnemu pouku in kompromisno stališče obeh velikih strank prepričati o pravilnosti takega stališča.

Nesporno bo tudi v letu 1986 osrednja narodnopolitična tema prizadevanja za ohranitev in izboljšanje skupnega pouka. Pri čemer se moramo zavedati, da sta obe veliki stranki v deželi interno že pristali na ločen pouk (zaenkrat sicer le v bistvenih predmetih; toda tendenca je jasna), zaenkrat še pod skupno streho.

S tem v zvezi je iz strankinih central slišati, da naj bi to bila dokončna in stalna rešitev, ki bi KHD-ju in svobodnjaški stranki dokončno onemogočila, da bi dvojezično šolo v prihodnosti zlorabljale v demagoške-volitnotaktične namene.

Vsak, ki to verjame ali takšnim trditvam naseda, se iz naše koroške zgodovine ni nič naučil, je političen fantast in skregan z lastno pametjo -

kajti nemškonacionalistične sile bodo dokler bodo obstojale (in to bodo še dolgo) zlorabljale nacionalno vprašanje in gojile narodnostno mržnjo.

Zato je za nas Slovence na Koroškem strnjena v lastnih vrstah in enotnost vseh narodnih sil neglede na politično ali svetovnonazorno usmerjenost najvažnejša naloga v borbi za skupen pouk. V ZSO in NSKS se moramo namreč zavedati, da je preizkušena metoda naših nasprotnikov izigrati drugega proti drugemu. V zadevi skupnega pouka ne želimo konfrontacije, vendar jo bomo morali sprejeti, če jo nam bodo vsilili.

V letu 1986 se bomo morali še bolj prizadevati za policentrični gospodarski razvoj Južne Koroške. Mnogo bolj bomo morali slediti sodobnim prijemom in razvoju v gospodarstvu, kajti nahajamo se sredi globalnega

prestrukturiranja svetovnega gospodarstva. Pri delu na gospodarskem področju bomo morali bolj kot doslej graditi na lastnih kadrih in posvečati več pozornosti zaposlovanju in izobraževanju mladih.

Zavedamo se, da se akcijska enotnost in sodelovanje vseh narodnih sil neglede na njihovo politično ali svetovnonazorno usmerjenost vedno bolj uveljavlja kot edina učinkovita oblika dela v pogojih v kakršnih živi naša narodna skupnost.

Delo na terenu, dobra organiziranost in povezanost z demokrati večinskega naroda bodo tudi v novem letu predpogoj za uspešno delo.

Prav prizadevanje za ohranitev skupnega pouka slovensko in nemškogovorečih šolarjev kaže, da na Koroškem ne gre zgolj za vprašanja (Dalje na 7. strani)

PREBERITE

na strani

- 2 Ljudsko štetje 1981 ne daje objektivne podobe o Koroški
- 3 Predstava Turrinijeve igre „Jožef in Marija“ v Celovcu
- 4 Občni zbor KPPZ
- 5 Posvetovanja ZSM
- 6 Občinski seji v Žitari vasi in železni Kapli

Pridite vsi na tradicionalni

35. Slovenski ples

v soboto 4. januarja 1986 ob 19.30 uri
v Domu sindikatov (bivši Delavski zbornici)
v Celovcu, Bahnhofstraße 44

Za ples bosta igrala:

BIG-BAND - VELIKI PLESNI ORKESTER RTV LJUBLJANA

pod vodstvom Jožeta Privška
solista: Oto Pestner, Meta Močnik
napovedovalec: Vili Vodopivec
Mopedshow: Janez Hočevnar-Rifle, Maja Boh

PLANINSKI SEKSTET

Vstopnice v predprodaji pri krajevnih prosvetnih društvih, v pisarni SPZ in v knjigarni „Naša knjiga“ v Celovcu.

Tudi tokrat je možna rezervacija miz in sicer za društva in organizacije. Rezervacije sprejema tajništvo SPZ tel. (0 42 22) 32 5 94.
Ljubitelji vesele družabnosti prisrčno vabljeni!
O d b o r

SLOVENSKA PROSVETNA ZVEZA

Vladimir Klemenčič: Popis prebivalstva 1981 ne daje objektivne podobe o Koroški!

Podatke avstrijskih popisov prebivalstva o občevalnem jeziku na južnem Koroškem je analiziral univ. prof. dr. Vladimir Klemenčič (Ljubljana). Ljudsko štetje leta 1981 je primerjal s tistimi iz leta 1971/61/51 in 1939. Izhodišče so mu bili protislovni rezultati o številu oseb, ki navajajo kot občevalni jezik tudi slovenščino (oz.t.i. vindišarsčino).

Popis iz leta 1981 navaja samo še okoli 14.000 oseb, ki naj bi obvladale oba deželna jezika. Nadpovprečno upadanje le-teh je značilna karakteristika, ki povezuje vse poveljne avstrijske popise prebivalstva, a izsledki zadnjega popisa prekašajo vse prejšnje. Klemenčič je dejal, da sprememb števila prebivalstva (po kategorijah občevalnega jezika), nastalih do leta 1981, v primerjavi s predhodnimi popisi po II. svetovni vojni ni mogoče razložiti z nobeno logiko niti ne s tendencami

gospodarskega ali demografskega razvoja: „Edina možna razlaga je, da popisi niso bili ustrezno strokovno pripravljeni, da bi z rezultati lahko tolmačili realno podobo spreminjanja in dejanskega števila slovensko in nemško govorečega prebivalstva med leti posameznih popisov.“

Vprašanje metodologije

Kot osnovni problem je Klemenčič navedel vprašanje pravilne metodolo-

gije. V ta okvir spada npr. sam pojem „občevalni jezik“, ki ga je mogoče na različne načine vrednotiti (glede na družbenoekonomske procese in socialne strukture prebivalstva v posameznih obdobjih), definirati (presoja popisovalcev ali popisanih, obdelava podatkov v statistični službi) in po potrebi tudi istovetiti ali ne istovetiti s pojmom narodne pripadnosti. Za koroško poveljno zgodovino je razen tega značilna ojačena urbanizacija in modernizacija gospodarstva, uprave, šolstva, oskrbe, kar je vse stopnjevalo asimilacijski pritisk. Popis prebivalstva po občevalnem jeziku je ravno na Koroškem bil še vedno vrednoten kot politično dejanje - popisi so dobivali plebiscitarni značaj, pripravljali in

izvajali pa so jih ponavadi Slovincem nenaklonjeni elementi. Nejasnost pa postaja še večja z uporabo pojma „vindišarskega“ občevalnega jezika, ki je bil uveden v poveljnih popisih in predstavlja dediščino nacističnega popisa v letu 1939. Tako je obstojala v vseh poveljnih popisih prava zmeda pri kategorijah občevalnega jezika (1951 devet, 1961 štiri, 1971 in 1981 pet različnih kategorij od „deutsch-windisch“ tja do „windisch-slovenisch“). Statističen pojem občevalnega jezika postaja tako vse manj uporaben za kakršnokoli ugotavljanje števila prebivalstva glede na narodnostno pripadnost.

Podatki popisa iz leta 1981 so tudi v nasprotju z raznimi drugimi študijami

Vladimir Klemenčič

in analizami. Flaschberger in Reiterer na primer ugotavljata, da uporablja (v velikovškem okraju) slovenski jezik (oz. narečje) 55 odstotkov prebivalstva, 20 jih pa obvlada slovensko narečje v manjšem obsegu. Medijske analize ORF-a navajajo za južno Koroško nad 60.000 poslušalcev, neka vzorčna analiza dunajskega IFES-inštituta pa ugotavlja na Koroškem okoli 50.000 oseb, ki obvladajo slovenski jezik. Protislovja se še stopnjujejo ob točnejšem pregledu rezultatov v posameznih občinah dvojezičnega ozemlja.

Težnja po zmanjšanju dvojezičnega teritorija

Klemenčič je dalje dejal, da rezultati poveljnih popisov prebivalstva ne kažejo le težnje po zmanjševanju števila prebivalstva s slovenskim občevalnim jezikom, temveč tudi težnjo po zmanjšanju obsega teritorija, kjer naj bi bilo prisotno prebivalstvo s slovenskim občevalnim jezikom. To je opaziti predvsem v okraju Šmohor, ki je še pred II. svetovno vojno izkazal v nekaterih občinah več kot polovico slovensko govorečega prebivalstva.

Analiza rezultatov popisa iz leta 1981 in primerjava teh podatkov s predhodnimi popisi pokaže, tako Klemenčič, da nam izsledki zadnjega popisa ne dajejo prave podobe o absolutnem številu prebivalstva s slovenskim občevalnim jezikom niti ne podobe o načinu poselitve tega prebivalstva na narodnostno mešanem ozemlju. Tako ti podatki tudi ne morejo biti merodajni za oceno števila Slovencev na Koroškem.

Podatki postajajo od popisa do popisa bolj nepregledni. Zato bi bilo potrebno na mednarodni ravni spremeniti metodologijo. V nekaterih državah dandanes na primer ne sprašujejo več po občevalnem jeziku, marveč po poreklu posameznika. To je popisovanje poenostavilo, in tudi rezultati so postali dosti bolj uporabni, je nakazal Klemenčič ob zaključku svojih izvajanj.

Značilni znaki nacistične obremenjenosti v propagandi KHD?

Univ. doc. dr. Gero Fischer je na 17. Koroških kulturnih dnevih razpravljal o problemih jezika in denunciacije. Govoril je o retoriki in klišejih propagande za nemško Koroško.

Razčlenjevanje propagande za „nemško Koroško“ je Fischer označil kot iskanje sledov nacionalsocialističnih pojmovnih vsebin. Za podlago sta mu služila koroško časopisje ter glasilo KHD „Ruf der Heimat“. Ravno zdajnjemu je zelo lahko dokazati uporabo dostikrat istega besedja in iste dikcije (= način izražanja), kot se jih je posluževal in še danes poslužuje nazizem. Kot nazoren primer je navedel rabo besede „artfremd“ v zvezi s slovensko manjšino, ki da živi v nekem „Herbergsstaat-u“. Slovenci kot gostje države? Tuj element, ki uživa in koristi storitve in usluge avstrijske države? Paraziti?

Jasno, da je s takšnim vokabularjem mogoče ustvariti ali utrditi napačno zgodovinsko zavest. Tega nikakor ne gre podcenjevati, saj je takšna propaganda enkrat že uspela roditi strašne sadove. Drugi način zavajanja pa poteka nekoliko bolj prikrito: s poenostavljanjem, enačenjem pojmov, napačnimi primerjavami in zamegljevanjem. Zelo pogosto se ga poslužuje tudi časopisje na Koroškem. Daje pa podlago za omalovaževanje fašizma in v nadaljevanju celo za primerjave socializma s fašizmom. Uporaba navidezno demokratičnih argumentov in izjav učinkuje lahko tako, da celo heimatdientu pred širšo in neinformirano javnostjo uspe zamegljevati svoje ideološke in personalne kontinuitete s časom nacionalsocializma.

Fischer je navedel nekatere zgodovinsko najznačilnejše znake (neo)nacistične obremenjenosti:

- priznavanje k nemškemu narodu,
- omalovaževanje fašizma;
- difamiranje in napadanje antifašistov;
- antikomunizem, protisocialistična agitacija;
- biologizem
- emocionalno opredeljena agitacija, grožnje, ožigosanje nasprotnikov;
- sovražnje tujcev, intelektualcev, manjšin. . .

Nobena umetnost ni, zaslediti vse te karakteristike predvsem pri heimatdientu, prava umetnost pa, kako ta vse to zna skrivati za krinko lažne tolerantnosti in demokratičnosti. Nič ga menda ne motijo Slovenci, saj je tudi zato, da živijo v miru - in predvsem v folklori. Asimilacija in germanizacija sta menda zgolj naraven proces. Manjšina po njihovem mnenju ne sme „ogrozati“ obstoja večine (itd.) Uporaba gesel „slovenizacija“ in „Obvarovanje nemške Koroške“ in vsiljuje predstavo ogroženosti in navsezadnje sproža protislovenske agresije nemškogovorečega prebivalstva. Zlorabe prav posebne vrste je ob tem deležen pojem „domovina“, saj nastane videz, da ga ima heimatdient v zakupu, dodatno pa ga še opremi z nemškonacionalnimi in reakcionarnimi atributi. Koga naj torej čudi, da jo mora „ščititi“ tudi pred dunajskimi politikami in izvenkoroškimi tiskom. Propagiranja provincializma, tako Fischer, se na podoben način poslužuje del koroškega tiska.

Kdor se spričo takih razmer ne samo verbalno, temveč tudi v dejanjih solidarizira s koroškimi Slovenci,

postane taistemu tisku nujno sumljiv. Tako so postali napadi koroškega tiska na celovško univerzo in na mednarodno priznane znanstvenike vsekakor edinstveni, je menil Fischer (Kronsteiner: „Wald- und Wiesendoktor“, Gstettner: „Asphaltintellektuel“, etc.).

Toda neupoštevanje strokovnjakov, difamiranje in osmejevanje politično drugače mislečih ter nediferencirano in zlasti biologistično pojmovanje družbenih in narodnostnih konfliktov bo imelo neizbežne posledice za nadaljnji politični razvoj na Koroškem, je dejal Fischer ob zaključku predavanja.

Gero Fischer

Janez Dular: Prava dvojezičnost mora biti dvostranska!

O problemih dvojezičnega dvogovora je predaval doc. dr. Janez Dular (filozofska fakulteta UEK/Ljubljana). Poudaril je, da postaja dvojezičnost ali večjezičnost na splošno vse bolj pomembna za sodobni razvoj družbe, usmerjen v multinacionalnost in vse večjo izmenjavo informacij. Važna in hkrati problematična ostane pri tem enakopravnost manjših narodov odnosno njihovih jezikov. Za slovenski jezik je torej zlasti v zamejskih in narodno mešanih predelih Slovenije dvojezičnost osrednjega pomena. Toda samo obvladanje dveh jezikov, tako Dular, je lahko le predpogoj za dvojezičnost, ne pomeni pa še njene uresničitve, saj zahteva dejanska dvojezičnost sporazumevanje na vseh področjih: tako na formalni ravni (to bi bila izpolnitev zakonskih določil o možnostih dvojezičnega občevanja na uradih) kot tudi na neformalni ravni. S tem v zvezi je za Koroško še posebej tehtna njegova ugotovitev, da dvojezičnost ne more biti samo enostranska. Predpogoj zanjo je, da pripadniki obeh v narodno mešanem območju živečih skupin obvladajo oba deželna jezika in ne samo pripadniki manjšine sami. Dular: „Prava dvojezičnost mora biti dvostranska!“

Na tej podlagi sta potem mogoča dva modela dvojezičnega občevanja: dvojezično v dobesednem smislu (oseba A govori npr. slovensko, B nemško; ker oba obvladata tudi drugi jezik, ni komunikacijskih težav) ali pa alternirajoča dvojezičnost (osebi A in B se pogovarjata ali v slovenskem ali v nemškem jeziku - kakor pač kateri izmed njiju razgovor načne). Dular je nato poročal še o tozadevni anketi, ki je bila izvedena med pripadniki manjšin v Italiji, na Koroškem in v Prekmurju. Seznanil je navzoče s prvimi izsledki in problemi dvojezičnega

občevanja, kot so razvidni iz ankete ter dodal, da do zdaj še ni dosti primerov za neposredno uresničeno (idealno) dvojezičnost.

Koroška stvarnost Dularjeve ugotovitve potrjuje do skrajnosti. O neki idealni dvojezičnosti trenutno lahko le sanjarimo, saj nam do polne mere niti na formalni ravni ni zagotovljena. Komunikacija med pripadniki obeh narodnih skupnosti je otežkočena (ali bolje: obremenjena) zaradi predsodkov proti slovenščini, nestrpnosti in narodnostne mržnje. Na taki osnovi seveda ni pričakovati pripravljenosti do upoštevanja, kaj šele učenja in uporabljanja drugega deželnega jezika. Dvojezični so dejansko samo pripadniki manjšine (in nekatere izjeme v demokratičnem taboru), a kljub temu v svoji lastni domovini preleteti in posiljeni z enojezično vsenemško stvarnostjo.

Janez Dular

Zakaj dvojezičnost?

Jezikoslovca Prunč in Dular sta se na 17. Koroških kulturnih dnevih posvečala posebnim problemom dvojezičnosti.

Vzgoja otrok v materinem jeziku je za obstoj vsake narodne manjšine osrednjega pomena. To tem bolj, če je izpostavljena močnemu asimilacijskemu pritisku večinskega naroda. Stvarnost koroških Slovencev v današnji družbi je dvojezična - slovenska na eni strani (družina, vas, društva), na drugi strani pa vse bolj odločujoče nemška (delo, trgovina, mesto, mediji). Taka je vse bolj tudi vzgoja otroka, bodisi že v družini ali pozneje v vrtcu in šoli. In ravno ta dvojezičnost otrok je manjšini sovražnim silam zadnje čase vse bolj napoti. Njihov napad na dvojezično šolo vodi do celotnega paleta nikdar dokazanih argumentov o „škodljivosti“ dvojezične vzgoje in njenih „negativnih“ posledicah: da je otrok preobremenjen, da se bo

slabše učil, da bo zaostajal, da bo postal labilen itd.; kaj mu bo sploh ta jezik, ki ga menda nihče ne govori. . . Strategija je jasna: gre za uničenje slovenskega življa na Koroškem. Negativna propaganda in ustvarjanje predsodkov proti slovenskemu jeziku naj na eni strani zastraši starše, stopnjuje naj njihovo nesigurnost, na drugi strani pa naj služi kot podlaga za šolskoorganizacijske spremembe v smislu getoizacije k dvojezičnemu pouku prijavljenih otrok. Napad velja predvsem dvojezičnosti, kajti če le-ta še naprej rojeva dobre sadove in se naposled uveljavi, bi bili heimatdientstvi mračnjaki kmalu brez argumentov in navsezadnje tudi ob svoje „domovini zvesto“ poslanstvo. . .

Nove tehnologije in informacijska družba

Program drugega dne kulturnih dni je bil posvečen problemom moderne časa: vse večji tehnizaciji in napovedujočemu se nastanku tako imenovane informacijske družbe. Elektronski računalniki dobivajo v življenju vse večjo pomembnost, saj poenostavljajo delo, stopnjujejo proizvodnjo in dobiček, v najboljšem (?) primeru celo nadomestijo človekovo delovno silo. Napovedujejo tudi čas visoke odvisnosti človeka od elektronične tehnologije. Družbenoekonomske posledice. Sociološke. Pa politične posledice. O prvih in drugih sta predavala mag. Marjan Krisper in dr. France Križaj. Oba sta podala informativen pregled nad novimi trendi in možnostmi razvoja, bistvenih spremembah v gospodarstvu in družbi, nastanku novega delavskega sloja - „belih ovratnikov“, ki bodo v bližnji bodočnosti morda zamenjali tradicionalnega delavca v neposrednem procesu produkcije v tovarni in obratu („modrega ovratnika“).

O političnih posledicah žal nihče ni bolj izčrpno spregovoril, čeprav jih ravno tehnološko manj razvite države že danes občutijo (problem eksporta tehnologije, tehnološki bojkoti, tendenca monopoliziranja elektronske industrije in trga s strani ZDA itd.). O trenutnem stanju zaščite osebnih podatkov in problem njihove zlorabe je predaval dr. Pavel Apovnik.

O bodočnosti majhnih narodov v tistem modernem času je govoril dr. France Bučar (Ljubljana) a se žal ni povzpel preko obnavljanja nekaterih starih liberalističnih konceptov in modelov naroda in državnosti ter pavšalnega zavračanja marksistično-leninističnih pogledov na narodno vprašanje (s tem si je nedvomno pridobil simpatijo glavnega urednika Kleine Zeitung, Stritzl-a, saj mu je posvetil dan navrh pol strani; resnejše razprave Bučarjeva izvajanja na kulturnih dneh le niso sprožila).

V okviru 17. Koroških kulturnih dni: PDG gostovalo s Turrinijevo igro „Jožef in Marija“

V okviru 17. koroških kulturnih dni je v Mladinskem domu SŠD v Celovcu prišlo do uprizoritve Turrinijeve enodejanke „Jožef in Marija“, s katero je gostoval ansambel Primorskega dramskega gledališča iz Nove Gorice. S tem je bil popravljen tudi izpad uprizoritve tega komada v lanskem jeseni, ko je bil načrtovan (v organizaciji SPZ) skupno z „Lovom na podgane“.

Turrinijeva enodejanka „Jožef in Marija“ je novejša delo tega uspešnega avstrijskega pisatelja, ki je pred več kot desetimi leti šokiral z „Lovom na podgane“. V imenovanem komadu gre za dva mlada člo veka, ki na nenavadnem prostoru - zbirališču odpadkov iščeta pot do ljubezni, a tam najdeta smrt pod krogli drugih lovcev na podgane. Igro „Jožef in Marija“ je Turrini napisal s povsem drugega vidika, a vendar dopušča primerjave z „Lovom na podgane“. „Jožef in Marija“ se srečata v zaprti veleblagovnici, kjer na sveti večer opravljata dežurno službo, prvi kot čuvaj, druga kot čistilka.

Med njima se razvije pogovor, ki sprva teče mimo obeh, ker vsak misli le svojo osebno usodo, kasneje pa se pogovor razvije v razumevajoče poslušanje usode posameznika, kako je vsak po svoje doživljal odločilne trenutke v življenju, zdaj pa kot stara človeka spoznavata, kako sta za mlade nepomembna in osebni, katerima nihče več ne posveča pozornosti - tudi ne na sveti večer - zato sta se prstovoljno (vsak iz svojega, a istega nagiba) javila za dežuranje, ki ju je privedlo do srečanja v zaprti veleblagovnici. Njuno srečanje se razvije v iskreno ljubezensko zgodbo. S tem je Turrini pokazal, da tudi star človek lahko najde osebno srečo in ljubezen. Da se vse dogaja na sveti večer, je Turrinijeva generalna izpoved komada, saj je to praznik družine, praznik, katerega večina ljudi preživi v krogu svojcev, ob domačem ognjišču. Drugi moment izpovedi je tudi ta, da se srečanje odvija v veleblagovnici, kjer so police preobložene z dobrinami vseh vrst. Tam „Jožef in Marija“ praznujeta svoj gotovo najlepši božični večer.

Člana ansambla Primorskega dramskega gledališča Sandi in Marijanca Krošl sta v vlogah Jožefa in Marije v hipu prepričala in osvojila pozornost številnega občinstva. Zahtevni vlogi sta odigrala odlično in

tako potrdila svojo vrhunsko gledališko sposobnost. Interpretaciji vlog v igri „Jožef in Marija“ pa je od njihju zahtevala še posebno velik umetni-

ški napor, saj je celotna igra grajena na teži besedila, ker komad igralen sicer ne nudi nikakršnega scenskega razpleta.

Za odličen uspeh uprizoritve je brez dvoma odgovoren tudi režiser

Dušan Mlakar, ki je Turrinijevo delo režiral z vso skrbjo in z izkušeno roko interpretacije velikih odskih del.

Tako smo tudi koroški Slovenci imeli priložnost spoznati eno izmed Turrinijevih odskih del, s katerimi je navdušil in še navdušuje ljubitelje odrske umetnosti v Avstriji in drugih deželah sveta.

Slovenska prosvetna zveza počastila zaslužne kulturne delavce

Slovenska prosvetna zveza je po skupni seji upravnega in nadzornega odbora 19. decembra 1985 vabila na predstavitev video-filma pod naslovom „Kje je pevec zdaj vesel? - Šiman Wrulich in njegov življenjski lik“. Vabilu v Mladinski dom SŠD se je odzvalo mnogo ljudi, predvsem Radišanov - pevk in pevcev, ki so pred in po predvajanju filma pod vodstvom Stanka Wrulicha zapeli nekaj pesmi.

Predvajanje videofilma, ki sta ga pripravila Tomaž Ogris in prof. Šefan Pinter, je bila hkrati predstavitev nove oblike kulturne dejavnosti - dela z videotehniko. S pomočjo te tehnike sta avtorja film, ki smo ga videli po televizijskem zaslonu predstavila Šimana Wrulicha - kulturnega delavca na Radišah. Naglasiti je treba, da je film povsem posrečen, tako vsebinsko kot tehnično. Šiman Wrulich je bil gledalcem predstavljen z vseh zornih kotov njegovega bogatega kulturnega delovanja. Video-film zdaj tudi nam koroškim Sloven-

cem omogoča, da sami oblikujemo dokumentarne in druge posnetke, v katerih lahko v barvah beležimo pomembne kulturne dogodke in take iz življenja naše narodna skupnosti.

Šiman Wrulich pa ni bil le središče dogajanja v video-filmu, marveč je bil deležen tudi še druge počastitve: Zveza kulturnih organizacij Slovenije je Šimana Wrulicha odlikovala z Linhartovo značko in sicer za njegovo dolgoletno delovanje na področju odrske umetnosti. V imenu

ZKOS je odličje Wrulihu izročil predsednik SPZ Tomaž Ogris.

Predsednik SPZ je ob tej priložnosti v imenu ZKOS podelil še drugo priznanje in sicer **Marti Velik**. To je osrednja kulturna organizacija Slovenije odlikovala s Trubarjevo diplomom za njeno dolgoletno delovanje na področju širjenja slovenske knjige in organizacije tekmovanja za bralne značke v Selah-Kotu.

Tretji odlikovanec večera je bil še **Hanzej Woschitz** z Radiš. Tega je

SPZ odlikovala z Drabosnjakovim priznanjem in mu tako izkazala pozornost za njegovo kulturno-prosvetno delovanje v radiškem društvu. Tam je znan kot pevec v zboru in igravec na domačem odru. Woschitz pa je postal znan tudi kot igravec v TV-nadaljevalki Dorf an der Grenze.

Vsem trem odlikovancem iskreno čestitamo in želimo da bi še mnogo prispevali h kulturnemu razvoju naše skupnosti.

Svetovna književnost v lepi besedi Franca Sušnika

Knjiga dr. Franca Sušnika „Poglavlja iz svetovne književnosti“ vsebuje nekaj tisoč naslovov in vsebinskih posnetkov najlepših del z vseh strani sveta, v prvi vrsti iz Evrope in ZDA. Med temi deli bo vsakdo našel leposlovni naslov, ki si ga že dolgo želi spoznati. Sušnikovo pisanje je poljudno, saj je namenjeno predvsem študirajoči mladini in odraslim knjižnim odjemalcem iz najširših kulturnih slojev. Knjižne predstavitve odlikuje lepa in poetično ubrana slovenščina. Ob posameznih delih, romanah, pesnitvah, novelah, gledaliških igrah, so življenjepisi pesnikov in pisateljev, skupaj s pronicljivimi orisi njihovega časa. Na to zbirko najlepšega iz svetovne književnosti velja opozoriti tudi naše bralce v svetu, ki jim slovenske knjižnice s knjižničarskimi svetovalci niso vedno v bližini.

Pokojnega Franca Sušnika (1898-1980) smo poznali kot zglednega Slovenca in rodoljuba, borca za pravice slovenske Koroške, vzgojitelja, dobrotnika. (V osnovno šolo je hodil v prevajalško „berkovsko šolo“, tam so „bogi“ zvezke dobili zastoj.) Njegov predvojni **Pregled svetovne književnosti** (iz leta 1936) je tudi bil med knjigami, ki so mi v času nacistične okupacije in partizanskega boja za svobodo pomagale prebiti najhujše. Ta njegova knjiga mi je

odpirala okno v kulturni svet in me štiri leta - sredi najhujšega barbarstva - opozarjala na trdoživost in neumrljivost resnice, dobrote in pravičnosti.

Tiste dni smo se komaj izvalili iz osnovnošolskih klopi in okusili prva leta gimnazije, pa so nas strašni vojni dogodki učili zelo naglo in, rekel bi, tudi zelo temeljito. Spregledali in dozoreli smo kar čez noč. Bil je to čas, ko so nas - tik pred vdorom hitlerjanskih škornjev - vznemirjale

knjige kot Dickensova Povest o dveh mestih, potem še Lavrinove in Vidmarjeve razprave o duhovnih velikanih 19. in 20. stoletja, pa Berdjajev, Rasputin . . . , čeprav smo istočasno (in največkrat pod odejo v postelji, z žepno svetilko v roki) odprtih oči hlastali po straneh Karla Maya in po zgodbah o Volku spokorniku in drugih, še bolj čudnih dogodbah iz kresnih noči Ksaverja Meška, da ne omenim še bolj otroškega čtiva, s katerim smo se prav tako še vedno pogovarjali; pri dvanajst- ali trinajstletnikih to ni bilo nič čudnega. Ob vsem tem se nam je zdelo kar samoumevno, če smo sledili svojim starejšim vrstnikom, sošolcem in sosedom, tovarišem v igri, in se po šoli vadili v sokolski telovadnici v streljanju s puško in s pištolo. Kar v zraku, ki smo ga vdihavali tiste zadnje mesece pred aprilom 1941, je bilo, da bomo mimo knjig tudi nekaj takega potrebovali za preživetje kot trdni Slovenci . . .

S prvimi dnevi vojne v mojem rojstnem Mariboru so se vse naše knjige preselile v kletno drvarnico, kjer so bile skrbno skrite pred očmi vsiljivcev v črnih uniformah. Mednje so prišle tudi nove, v začetku skoraj vsak dan, pozneje pa tudi še vsaj enkrat ali dvakrat v letu. Nekaj sem jih dobil v poslovljni dar od svojih dobrih sošolcev, ki so že vedeli, da bodo v nekaj

dneh izseljeni, medtem ko smo mi drugi še čakali. To so bile predvsem miniaturne izdaje Prešerna, Gregorčiča, Jenka, Murna, Ketteja, Cankarja. Na ducate drugih slovenskih knjig sem dobil pri viničarjih pod Pohorjem; Nemci so jim bili zaukazali, da morajo knjižnice svojih pobeglih gospodarjev požgati, pa se nekateri tega le niso držali . . .

In potem mi je nekega kislega vojnega dne nekdo porinil v roko Sušnikovo knjigo. Prinesel mi jo je v mestni park, na varen teren, kjer smo se lahko glasno pogovarjali med seboj v svoji materinščini - in vsa je bila zakrita s časniškim papirjem kvislinškega Štajerskega gospodarja. Rekel mi je, da ima doma skritih še več izvodov, ker je pač avtorjev sorodnik!

Knjiga me je sprva pritegnila zaradi svojih lepih in zanimivih ilustracij. Prvič sem videl umetniško ali celo fotografsko podobo nekaterih najznamenitejših mož peresa. A kaj kmalu sem se lotil tudi besedila: življenjepisov in kratkih vsebin knjig vseh narodov sveta. Spoznal sem, da Slovenci v svojem boju za narodni obstanek nismo sami.

Pridno sem hodil v klet po slovenske knjige in ob večerih v miru vlekel v svoja notranja ušesa Aškerčeve slovenske legende, staro pravdo in junaške pesmi balkanskih borcev za

svobodo; Hristo Botev je postal zame Črtomirov brat, v naših upornih tlačanih sem gledal svoje neposredne vzornike. Zlate knjige so mi bile v tistem času stari letniki Ljubljanskih zvonov, skupaj s Finžgarjevim romanom Pod svobodnim soncem. S Sušnikovo dobrotno pomočjo pa sem kmalu odkril še svobodomiselnost Shelleya, Byrona, Hugoja (njegovoga Andreja Cheniera in Marion Delormel), Goethejevega Egmonta, in velike Slované, o katerih

O „BELEM JOPIČU“ HERMANA MELVILLEA

„... - in Zemlja je tudi taka ladja, in nam, ljudstvu, se godi marsikaka krivica; najhujše pa je to, da jih po neumnosti eden drugemu delamo, odrešil pa nas nihče ne bo, če se sami ne bomo ...“

Dr. Franc Sušnik

sem v šoli dotlej komaj kaj slišal: Tolstoj, Puškina, Čapka, Turgenjeva, Gribojedova, Gorkega. In ko sem se prebil do njegovih Zapisov o Shakespearu, sem si rekel, da je bardov „svet iz tira“ tudi moj, in da je njegova „danska ječa“ tudi ječa slovenska!

(Se nadaljuje)

Občni zbor Koroškega partizanskega pevskega zbora

Pred kratkim je imel Koroški partizanski pevski zbor v Mladinskem domu SŠD v Celovcu svoj občni zbor, katerega so se poleg pevk in pevcev udeležili tudi predsednik Zveze slovenskih organizacij dipl. inž. Feliks Wieser, tajnik ZSO dr. Marjan Sturm, predsednik Zveze koroških partizanov Janez Wutte-Luc in tajnik Slovenske prosvetne zveze dr. Janko Malle. Ti narodno-politični dejavniki so zboru izrekli vse priznanje za izvršeno delo in nakazali pomembnost partizanske uporne pesmi. Po živahni diskusiji o doseženem delu, je bil z majhnimi spremembami ponovno izvoljen stari odbor.

Zadnji občni zbor je bil pred dvema letoma in v tem obdobju je KPPZ med drugim dosegel pomemben uspeh, da je izdal prvo ploščo in kaseto. V svojih petih letih obstoja je KPPZ imel že preko 70 pevske nastopov, tako doma kakor tudi preko meje. V zvezi z raznimi nastopi KPPZ je predsednik tega zbora Lipe Kolenik z grenkobo v srcu ugotovil, da na primer avstrijski radio še enkrat ni posnel njihovega koncerta in tudi ne uspele pevsko-recitativne prireditve „Punt“ Prežihovega Voranca.

Kljub plemenitim načelom KPPZ - ohraniti, gojiti in širiti pesem, ki se je rodila v najhujši zgodovini koroških Slovencev in človeštva sploh, ko smo bili obsojeni na smrt, se slišijo glasovi, češ da je partizanska oziroma uporna pesem umetna tvorba, da ni naša ljudska domača pesem. Če bi te takomenovane umetne tvorbe pri koroških Slovencih ne bilo, tako predsednik Lipe Kolenik, potem bi tudi členu 7 in priporjenih pravic ne bilo. Petje KPPZ res ni nevarno, kakor nekateri pravijo, pač pa je nevarna umetna tvorba rjave miselnosti v deželi, ki nam grozi, da nas bo pometla iz naše dežele, saj imamo še dobro v spominu besede Heimat-

diensta, češ da ne bo prej miru v deželi, dokler ne izgine zadnji Slovenec. Tej gonji proti zboru so nasledili celo nekateri pevci, ki še niso imeli zadosti trdne hrbtnice. Klonili so in se utopili v brezbriznosti za bodočo usodo naše revolucionarne pesmi za usodo protifašistične borbe ter za usodo našega slovenskega življa na Koroškem.

Še posebno pa je letos bil KPPZ tarča vseh tistih, ki so pred 40 leti bili na strani okupatorja. Nikoli v zgodovini še nismo bili v takšni situaciji, da bi tako grobo razvrednotovali naš osvobodilni boj in pesem, kot letos ob 40-letnici zmage nad fašizmom. Da, še celo skupna prireditev ob 40-letnici zmage nad fašizmom, je odpadla zaradi KPPZ. Ali ni to sramota 20. stoletja! Da pa smo kljub vsem tegobam prebrodili najhujše težave, se moramo zahvaliti našim predanim pevkam in pevcem, ki teden za tednom prihajajo iz vseh delov Koroške na pevske vaje in koncerte, da vedno spet zapojejo našo pesem upora in življenja. Tudi bodoča pot zbora ne bo lahka, vedno spet se bo treba boriti za priznanje in obstoj.

Predsednik Lipe Kolenik pa je na občnem zboru tudi potožil, da je s

strani Zveze slovenskih organizacij in Slovenske prosvetne zveze premalo pomoči ter da zbor prepušča samemu sebi. Čeprav se KPPZ čuti zapostavljenega, ga pa po drugi strani nekateri žigosajo za privilegiranega ter celo trdijo, da škoduje drugim slovenskim pevskim zborom na Koroškem. Ugotavljamo, je dejal tovariš Lipe Kolenik, da se zaradi KPPZ še noben drug pevski zbor ni podrl, nasprotno, nekateri so se celo okorajžili, da sedaj spet zapojejo kakšno partizansko pesem, kot nek-daj.

Predsednik KPPZ Lipe Kolenik je na zaključku svojega govora velikemu mojemu, pevovodji prof. Branku Čepinu za uspešno vodenje zbora izrekel iskreno zahvalo, z željo, da bi bila naša pesem še bolj udarna in prepričljiva.

105 let predelovalne industrije rib

V številnih državah sveta in pa seveda tudi v Avstriji so na trgu ribje konzerve z oznako Delamaris. Tovarna, ki proizvaja te konzerve, obstoja že od leta 1880 naprej, ko je bilo v Izoli v današnjem slovenskem Primorju ustanovljeno prvo industrijsko podjetje za predelavo rib, last francoske družbe Societe Generale Francaise de Conserves Alimentaires. Od takrat pa do danes se je ta ribja predelovalna industrija razvila v mogočen kombinat, ki je 14. decembra minulega leta, ob svoji 105-letnici obstoja, slavil še posebno zmago - svojemu namenu so namreč predali novo proizvodno halo, v kateri bodo lahko s enakim številom zaposlenih povečali storilnost za polovico, podvojili bodo tudi predelavo plave ribe in izboljšali delovne razmere. S tem bodo dane tudi večje možnosti za izvoz.

Delamaris bo poslej potreboval še enkrat več surovin - drobne plave ribe. Tem zahtevam pa bo lahko kos le ob okrepljeni svoje ribiške flote. Zato bodo leta 1986 in leta 1988 kupili štiri ladje za ulov z lebdečo kočo in eno transportno ladjo, povečali bodo število lovnih dni, organizirali močnejšo kooperacijsko mrežo za ulov plave ribe in več prevzemnih mest.

Tehnološko in finančno izredno zahtevna naložba v prenovi Delamarisa, je vsekakor prelomnica v bogati zgodovini te tovarne.

Kotmara vas - občinska seja

Kljub čedalje bolj napetemu finančnemu položaju bo občina Kotmara vas imela v letu 1986 izravnani proračun.

Dohodki in izdatki rednega proračuna znašajo 15.151.400,- šilingov (1985: 13.715.100,-), dohodki in izdatki izrednega pa 6.600.000,- (1985: 8.404.700,-), skupno torej 21.751.100,- (1985: 22.119.800,-). Večji načrti so regulacija potoka (4.000.000,-), izgradnja ceste na Talir (1.400.000,-), občinski strojni center (1.000.000,-) in ureditev prostora pred mrtvašnico (200.000,-).

Občinski odbor je vzel na znanje poročilo nadzornega odbora (med razpravo je župan Josef Struger sporočil, da je občina dobila pred kratkim skoraj milijon dodatnih deželnih sredstev) in sklenil dodatni proračun za leto 1985. Odobril je zaposlitveni načrt in potrdil potrebne spremembe v prostorskem načrtu.

Zvišali se bodo tudi razni prispevki. Tako se bo zvišal prispevek za občinske bike od 130 na 150 šilingov na ženskogovedo, podpora občine za krmljenje bikov pa od 8.000 na 9.000 šilingov (ta ureditev bo veljala poskusno najprej za leti 1986 in

1987). Pristojbina za vodo se bo zvišala od 5 na 6 šil. za kubični meter, prispevek za 120-litrsko kanto za odpadke na 30, za 240-litrsko pa na 50 šilingov; v tej zvezi je opozoril zastopnik EL Jože Wakounig na to, da bi bili potrebni posebni kontejnerji za belo pločevino (npr. doze).

Kot vsa leta tudi tokrat kot izraz hvalečnosti bralcem prilagamo stenski koleadar s prošnjo, da listu ohranite zvestobo tudi v novem letu ter ga pomagajte krepiti in širiti s pridobivanjem novih naročnikov.
Uredništvo in uprava

Po zaključku dnevnega reda (seja je bila v sredo, 18. decembra 1985) je župan prebral tudi predlog EL, naj občina inštalira v mrtvašnici napravo, da bo ob pogrebih mogoče poslušati ustrezno glasbo (kakor v Bilčovsu).

Za konec so se župan in vodje frakcij zahvalili za sodelovanje v minulem letu in želeli vse najboljše za leto 1986. Božičnica je bila pri Primozu na Gorjah.

Šentilj

Pred kratkim so iz Rov pri Šentilju speljali novo gozdno cesto na visoko planoto, imenovano Turja v Zahodnih Gurah/Sattnitz. To je vsekakor velika pridobitev za kmete, ki imajo svoj les v Turju in pa tudi nad Rovami pod tako imenovanimi Pod pečmi.

Največji problem nove gozdne ceste je bil ureditev trase skozi Šentiljska vrata. Do sedaj je bilo spravljanje lesa s Turja skozi ozka in strma Šentiljska vrata izredno oteženo in nevarno. Tudi ostali del starega kolovoza v dolino proti Rovam je bil „kriminolen“. Nova gozdna cesta sicer še ni popolnoma izgotovljena -

treba jo bo še bolj utrditi - vendar že odlično služi svojemu namenu, tako da je spravljanje lesa s Turja skozi nekdanje tako nevarna Šentiljska vrata pravi užitek. Z ureditvijo te nove gozdne ceste bo gozdno gospodarstvo tega območja dobilo mnogo boljše razvojne možnosti. Ko bo cesta dokončno dograjena, jo bodo zaprli za javni promet, to zaradi tega, ker vodi skozi področje naravnega varstvenega okolja. Kako potrebna je bila ta cesta priča dejstvo, da se je okrog 80 lastnikov gozda obvezalo, da prispeva svoj delež za ureditev te prepotrebne ceste.

Bilčovs

V Bilčovsu se je pred kratkim odvijala prireditev z naslovom „Kamnik se predstavlja“. To srečanje je posredoval profesor Drolc iz Kamnika, ki na Glasbeni šoli v Bilčovsu poučuje naše mlade glasbenike.

Najprej so se v avli ljudske šole predstavili gojenci glasbene šole z odličnim koncertom, po koncertu pa je Posojilnica Bilčovs vabila v svoje prostore na razstavo slik kamniškega slikarja Alojza Berleca, ki je presenetil z izredno lepimi pokrajinskimi slikami v olju.

Tega srečanja s kamničani, med katerimi je bil tudi župan Ipavec,

so se poleg prijateljev likovne in glasbene umetnosti udeležili tudi bilčovski župan Hanzi Ogris, frakcijski vodja EL Miha Einspieler in Herbert Seher, ki je imel čast predstaviti umetnika slikarja.

Zanimivo razstavo v bilčovski Posojilnici je obiskalo mnogo ljudi. Izrazili so izredno zadovoljstvo glede kakovosti slik in znanja slikarja ter tudi pohvalili pobudo bilčovske Posojilnice, da nudi možnost sodelovanja na likovnem področju.

Kamniški župan tovariš Ipavec je ob tej priložnosti povabil Bilčovščane na protiobisk.

Dedek Mraz obiskal otroke otroškega vrtca v Šentprimozu

Prireditve

GLOBASNICA

PODJUNSKI PLES

v soboto 11. 1. 1986 ob 20. uri pri Soštarju v Globasnici
Nastopa ansambel „Slovenija“
Prireditelj: SKD „Globasnica“

Alpski klub „Obir“ na Obirskem prireja v nedeljo 5. januarja 1986

OBIRSKO SANKAŠKO PRVENSTVO

na Pistotnikovi progi.
Start: ob 10. uri (tekMOVanje bo razdeljeno na 9 skupin)
V primeru, da ni snega ali slabega vremena, bo tekma v nedeljo 12. 1. 1986 ob istem času.

Slovensko prosvetno društvo „Danica“ Šentvid v P. vabi na

NOVOLETNI KONCERT

v ponedeljek, 6. 1. 1986 ob 14.30 uri v Kulturnem domu v Šentprimozu.
Sodelujejo: mlajši mladinski zbor SPD „Danica“
MPZ SPD „Kočna“ Sveče
Vokalni Kvintet iz Šentlipša
MePZ SPD „Danica“

Slovensko planinsko društvo Celovec vabi turne smučarje na

IZLET NA DOBRAČ, 2167 m

v nedeljo 19. 1. 1986 (29. decembra je zaradi slabega vremena odpadel)
Zbirališče: ob 10.30 uri na zgornjem koncu gorske ceste na Dobrač (parkirni prostor na višini okrog 1800 m)
Vrh Dobrača predstavlja posebnost z dvema cerkvama, planinsko postojanko in televizijskim stolpom.

Slovensko prosvetno društvo „Zarja“ v Železni kapli vabi na

16. SMUČARSKO TEKMO V VELESIALOMU

v nedeljo 5. 1. 1986 pri Kežarju v Lepeni
Razdelitev startnih števil do 11.30 ure
Start ob 12. uri
Podelitev nagrad po tekmi pri Rastočniku.

DUNAJSKI KROŽEK

vabi na predavanje z diskusijo
„VSE BLAGOSLOVE TEBI LJUBLJANA“

v petek 24. 1. 1986
Večer narodne pesmi – poje MPZ Dunajskega krožka, pod vodstvom Aleša Schusterja.

SODALITAS - KATOLIŠKI DOM PROSVETE

● **NENASILNO RAVNANJE V PRAKSI AKCIJSKIH SKUPIN** „preden bo ukinjena dvojezična šola“
od sobote 4. 1. 1986 ob 18.30 uri do ponedeljka 6. 1. ob 12. uri v Tinjah
Voditelj: Toni Stelzhammer, Inter. Versöhnungs-
Soprireditelj: Förderungsstelle des Bundes.

● **STROKOVNO PREDAVANJE ZA KMETICE IN KMETE** „Delitev in predelava svinjskega mesa“
Učiteljica Karin Schlieber, specialistka za predelavo mesa, bo pokazala na licu mesta praktično!

● **SLOVENŠČINA ZA ZAČETNIKE, II. DEL**
v torek 7. 1. 1986, od 18. do 20. ure v Celovcu: Kapuzinerkloster, Waggasse 15
Vodi: učitelj Franc Kristof

● **SLOVENŠČINA ZA NAPREDUJOČE, II. DEL**
v četrtek 9. 1. 1986, od 18. do 20. ure v Dušnopastirskem uradu, Viktringer Ring 26/2.
nastropje in v Domu prosvete v Tinjah
Vodita: ravn. Mirko Srienec in Franc Kristof

SEMINAR V DVEH DELIH:

JAVNE FUNKCIJE DA - AMPAK KAKO?

od sobote 11. 1. ob 14. uri do nedelje 12. 1. 1986 ob 13. uri v Tinjah

- za kmečke fante in dekleta
- za odbornike posojilnic
- za odbornike občinskih svetov
- za odbornike prosvetnih društev

Spored: Delo v organiziranih skupinah (dr. Pavel Apovnik)
Pogled na krajevno zgodovino (dr. Janko Zerzer)
Vaje v diskutanju - „Govoriti in se pogajati“ (univ. prof. dr. Moser)
Novejša zgodovina Koroške (dr. Janko Zerzer)
Pomen pravil (statutov) in poslovnikov (dr. Pavel Apovnik)

Soprireditelji: Klub slovenskih občinskih odbornikov, krajevna prosvetna društva, Förderungsstelle des Bundes f. Erwachsenenbildung.

CELOVEC

JOŽE PETERNELJ-MAUSAR

(razstava slik)
v Mohorjevi knjigarni v Celovcu
Razstava je prosto dostopna od ponedeljka do petka od 7.30 do 12.30 in od 14.30 do 17.30, ob sobotah pa od 7.30 do 12. ure.

KONCERT -

ODMIV MLADIH GLASOV

v nedeljo 5. 1. 1986 ob 19.30 uri v ljudski šoli v Globasnici
Nastopajo: deklinski zbor - Slovenj Gradec
Suški oktet
Globaški puebi
Prireditelj: SKD Globasnica in Globaški puebi

IZ KULTURNEGA ŽIVLJENJA

SPD „DANICA“

„Portret družine Mičej in družine Kežar v Šentvidu v Podjunu“, je naslov televizijske oddaje, ki bo na sporedu RTV Ljubljana v soboto 4. januarja 1986 ob 11.20 uri dopoldne.

MENJAVA DENARJA

Stanje v torek 31. decembra 1985

Za 100 dinarjev dobite	4.75 šil.
Za 100 dinarjev plačate	5.75 šil.
Za 100 lir dobite	1.00 šil.
Za 100 lir plačate	1.08 šil.
Za 100 mark dobite	694.00 šil.
Za 100 mark plačate	710.30 šil.

Po občnem zboru: Delovanje ZSM v novi fazi

Zveza slovenske mladine je po rednem občnem zboru analizirala odmev na le-tega in začela z delovanjem v novi fazi. Da pa bi bilo to delovanje čim bolj plodno smo smatrali, da je najbolje, če se najprej sestanemo z drugimi slovenskimi organizacijami in se pogovorimo o možnem sodelovanju.

Prvo takšno srečanje je bilo 14. in 15. decembra na Bleščeči. Povabljeni so bili poleg članov ZSM tudi drugi mladinci in tajnik SPZ dr. Janko Male. Namen tega srečanja je bil, da se prediskutira način kulturnega delovanja ZSM v prihodnje. Iz diskuzijskih prispevkov je bilo razvidno, da večina mladincev išče nove oblike kulturnega delovanja z bolj atraktivno vsebino. Udeleženci so bili mnenja, da ima mladina v kulturnem delu dalogo vnašanja novih impulzov. Ta zamisel je bila tudi potrjena od dr. Janka Malleja. Na tem sreča-

za skupne interese slovenske mladine. Sklenili smo, da bomo vse tri slovenske mladinske organizacije speljale skupno akcijo, za obstoj dvojezičnega šolstva na Koroškem. ZSM se bo za takšno sodelovanje v bodoče bolj zavzemala. Kajti samo na enoten način bomo lahko dosegli tudi pozitivne rezultate.

20. decembra pa so se predstavniki glavnega odbora ZSM sestali z vodstvom ZSO. Pri tem razgovoru smo razčistili tehnične probleme, ki jih ima ZSM pri izvajanju mladinskega dela. Podpredsednik ZSM Franc Polcer je poudaril, da ZSM trenutno težko urejuje korespondenco in druge pisarniške posle, ker nima na razpolago ljudi, ki bi to delo lahko redno urejevali. Velik problem pa je tudi v tem, da ZSM nima idealnih prostorov za klubsko delovanje. Vodstvo ZSO je vzelo to na znanje, dogovorjeno pa je bilo, da se bodo ti

Predstavniki Slovenske mladine v razgovoru s predsednikom ZSO Feliksom Wieserjem

nju, ki je bilo poleg delovnega tudi družabnega značaja, je bila želja udeležencev, da nam pri mladinskem kulturnem delu pomagajo tudi druge kulturne ustanove. V družabnem programu pa je sproščena atmosfera doprinesla, da so prišle na dan nove ideje za nadaljnje delovanje. V upanju, da bomo zastavljene cilje tudi uresničili, smo se vrnili od tega srečanja.

Naslednje srečanje je bilo 19. decembra v klubu Koroške dijaške zveze. Na seji, na katero nas je vabila KDZ in kjer je bila navzoča tudi zastopnica Katoliške mladine, je bilo sklenjeno, da bomo poskušali čim bolj sodelovati na narodnopolitični ravni, se pravi na področju, kjer gre

problemi rešili, ko bodo urejeni novi prostori v Tarviserstrasse. Od strani ZSM pa je bila tudi izražena želja, da se pri delovanju lahko poslužuje informacijskega materiala iz vseh drugih vključenih organizacij, kateri je ZSO rada ugodila.

Ob začetku tega tedna pa smo se srečali tudi z zastopniki „Kladiva“, s katerimi smo razpravljali o možnostih skupnega dela na narodnopolitični ravni.

Po rešitvi fundamentalnih organizatoričnih problemov, se bo ZSM lahko bolj posvetila vsebini mladinskega dela in tako lahko več nudila slovenskim mladincem na Koroškem.

Č./F.

„Eine ganz und gar nicht schwache Schar von Sturmbannführern brächte man zusammen ...“

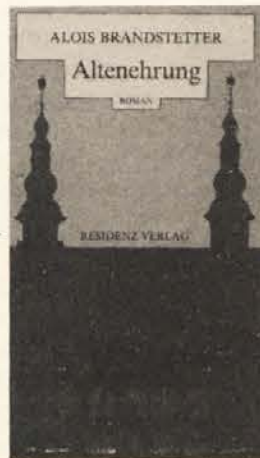
Odlomki iz knjige „Altenehrung“ Aloisa Brandstetterja

Vedno več je avstrijskih avtorjev, ki v svojem pisateljskem delu na ta ali drugi način vpletajo slovensko manjšinsko dogajanje na Koroškem. Na svoj način je v romanu „Altenehrung“ to storil tudi Alois Brandstetter, ki se na satiričen način poigra s številnimi koroškimi danostmi.

Roman „Altenehrung“ je zgrajen na pogovoru dveh restavratev, ki skrbita tudi za ohranjanje spomenikov. Marsikdaj ta dva možakarja preseneti z jezikovno igro in z ironijo.

Avtor Alois Brandstetter se je rodil leta 1938 v kraju Pichl na Zgornjem Avstrijskem in poučuje kot profesor nemške filologije na celovski univerzi. Napisal je že več kot 10 romanov.

„Altenehrung“ je založil salzburški Residenz-Verlag, 1983, 140 str.

licherweise dem Verhältnis entsprechend das größte Kontingent Ehemaliger stellt, zusammenzählen, ergäbe das trotz der vielen Nummern keine besonders hohe Zahl ... Manchmal sprach ich mit einem Schuldirektor weit draußen, und er erzählte mir seinen Werdegang, von dem er selbst lachend meinte, er lasse sich wie folgt beschreiben: bis 1938 illegal, bis 45 legal und nach 1945 wieder illegal ... Ich dummer Tor hatte immer gemeint, daß man Leute dieses Kalibers und dieser Vergangenheit vielleicht in Südamerika fernab der Zivilisation, im Dschungel oder im Urwald finden könne. Und nun traf ich einige davon im Gegendtal, auf dem Zollfeld oder auf der Pack.

Die Ehemaligen sprachen dabei in aller Offenheit mit mir, ohne Wenn und Aber und ohne viele Umschreibungen, vielleicht auch deshalb, weil ich ihnen einfach zuhörte, wie ich wohl überhaupt kein schlechter Zuhörer oder unaufmerksamer Mensch bin. Vielleicht machte ich auch manchem durch meine Zurückhaltung und Schweigsamkeit den Eindruck eines Gleichgesinnten oder doch Toleranten, nach dem Grundsatz geurteilt: *Qui tacet assentire videtur*, „wer schweigt, scheint zuzustimmen“. Vielleicht war auch wirklich ein wenig Opportunismus mit im Spiel, wie selbstverständlich mein Sohn meint und annimmt. Ich wollte ja von den Leuten etwas, entweder eine sachliche Auskunft über den Verbleib von Gegenständen, die in der Literatur genannt, aber in der Zwischenzeit offenbar verschwunden waren, oft auch nur die Aushändigung eines alten Schlüssels, um in ein kleines Filialkirchlein oder in ein Beinhaus zu gelangen. Und da meine Zeit begrenzt war, wollte ich nicht durch politischen Widerspruch Diskussionen über die Zeitgeschichte und Disputationen über Ideologien entfachen. Das Zuhören betrachtete ich als den Eintrittspreis. Ich höre dir zu und gebe ein wenig acht, guter Mann, und du gibst mir dann diesen schweren, schönen gotischen Schlüssel. Meine Aufnahmefahrten für das Inschriftenbuch verstand ich ja schließlich nicht als Kreuzzüge, wenn ich auch von Kreuz zu Kreuz und von Friedhof zu Friedhof unterwegs war.“

Einheitsstiftendes Latein?

„Jetzt wußte ich, daß ich in Kärnten war. Der Hofrat machte wenig Anstrengung, sich zu verleugnen. Zeitweise schien es mir, als hätten die jugendlichen Protestierer und pubertären Neinsager mit ihren maßlosen Vorwürfen doch so unrecht nicht. Gerade auch was das Klima im Zusammenleben der beiden Volksgruppen und die Minderheitenpolitik anging. Was diese für das Land entscheidende Frage betrifft, so spare ich sie in diesem Bericht über meine Disziplinierung nicht deshalb aus, weil ich mir daran die Finger nicht verbrennen will, sondern weil sie eben nicht zu meinem an sich schon traurigen Thema gehört. Vielleicht müßte man um des Friedens willen die Anhänger der beiden Landessprachen zu einer anderen, dritten Sprache, etwa zum einheitsstiftenden Latein, verpflichten ... Natürlich hat dieser Vorschlag nicht mit realistischer Politik zu tun, ich habe mir nur angesichts all der Neurosen und Urängste ein wenig Surrealismus oder auch phantastischen Realismus erlaubt. Ernst auf Ernst aber ist es mir darum: Welch schwerer Fehler war es, das Latein als Kirchensprache abzuschaffen, welche kulturlose Kultur- und Schulpolitik ist es, das Latein in den Gymnasien zurückzudrängen! Genau seit dem Zweiten Vatikanischen Konzil gibt es denn hier in den Zeitungen die wütenden Leserbriefe, wenn einmal bei einem Begräbnis ein slowenisches *Vaterunser* zuviel gebetet wird! Wenn ich mir als der Inschriftenfachmann im besonde-

ren für das Unterland einen Namen machte, so betrifft dies vor allem die lateinischen Inschriften und die deutschen, die es dort auch gibt, ich ignorierte damit aber nicht die slowenischen, die es dort vor allem gibt. Mir war also sicher keine „Annexion“ auf diesem kalten Wege im Sinn, wie ich es mir als einen ersten Vorwurf in einer der sonst eher floskelhaften und nichtssagenden Besprechungen meiner Inschriftenedition sagen lassen mußte. So war es nicht gemeint!“ ...

Über Lehrer, Schulmeister ...

... „Ich habe draußen in den Weilern und Dörfern großartige Menschen kennengelernt, herzensgute Pfarrer, kulturbeflissene Lehrer, nein, *Schulmeister*, fleißige Handwerker, brave Wirte, aufopfernde Gemeindeärzte, Bürgermeister mit einem guten Bürger- und Gemeinschaftssinn. Freilich auch viele Käuze und Sonderlinge und manchen Merkwürdigen oder auch Verdächtigen. Vor allem ist mir aufgefallen, daß sich einige Belastete in die hintere Provinz zurückgezogen und sich dort wieder eine beachtliche Karriere aufgebaut hatten. Eine ganz und gar nicht schwache Schar von Sturmbannführern brächte man zusammen, wenn man alle Volksschuldirektoren Kärntens mit einschlägiger Vergangenheit wieder in Reih und Glied stellte. Und würde man die niedrigen Mitgliedsnummern der vielen Peges, die heute im öffentlichen Leben des Landes eine Rolle spielen und sich auf alle jetzigen Parteien gleichmäßig verteilen, wobei die größte Partei verständ-

Franc Petek SPOMINI

42

v glavnem bil le dr. Matko Hafner. Bil je nekaj starejši a je žal kmalu umrl. Mladina se je v glavnem držala nove smeri, saj so to v glavnem bili bogoslovci. V tem položaju, ko sem jaz ostal v manjšini, se jim ni zdelo potrebno, da bi se o stvareh posvetovali z menoj in veliko stvari se je odločalo in izvajalo brez mene. Tudi uredništvo »Koroškega Slovenca« je prišlo popolnoma pod vpliv mladih klerikalnih aktivistov. Od mladih slovenskih laikov je tudi dr. Luka Sienčnik bil pod vplivom dr. Tischlerja.

Svojo navzočnost v slovenski politični organizaciji sem pozneje kljub vsemu skušal uporabiti za to, da bi preprečil najhujše politične napake. In pri tem sem vsaj deloma tudi uspel. Npr. takrat, ko se je odprlo vprašanje pristopa koroških Slovencev v Vaterländische Front in ko so mnenja o tem v okviru slovenske organizacije bila močno deljena.

Glede volitev v kmečko zbornico leta 1932 se spominjam samo tega, kako ugodno in moralno močno spodbujajoče je učinkoval volilni rezultat.

Dr. Blüml in njegova skupina so ustanovili v Celovcu skupno s krščanskimi socialci društvo imenovano »Das neue Leben«. Postavili so se na stališče, da je treba reformirati celotno klerikalno politično življenje v smislu stanovske države. Glede Slovencev so rekli, da mora nacio-

nalno oz. manjšinsko vprašanje stopiti v ozadje, v prvo vrsto pa boj za novo organizacijo političnega in državnega življenja, v katerem bo tudi nacionalno vprašanje dobilo svojo pravično rešitev. Dr. Blüml je tedaj bil politično zelo agilen in je predaval na različnih zborovanjih, kjer so se zbirali Slovenci ali Nemci, ne glede na nacionalno pripadnost. Aktivno so sodelovali seveda tudi drugi mladi aktivisti: dr. Tischler in menda tudi dr. Luka Sienčnik, med šolskimi počitnicami pa tudi dr. Zwitter Vinko. Težišče njihovega delovanja je bilo v krščanski prosvetni zvezi, kjer so predavali med drugim tudi o Katoliški akciji. Politično društvo je sicer formalno obstajalo še naprej, ampak bilo je v glavnem samo še naslov. Teža dela se je sprevrgla drugam. To se je že poznalo pri razmestitvi prostorov v Mohorjevi hiši. V prvem nadstropju, kjer je stanoval dr. Blüml, je bila nekakšna centrala, tja so namestili tudi centralo Krščanske prosvetne zveze, medtem ko je v pritličju sedež Političnega društva le živoraril.

Da bi Blümla malo odvrnil od politike Katoliške akcije za stoddotno podreditev interesov manjšine »višjim« interesom militantnega katolicizma, sem ga skušal pripraviti do tega, da bi potoval v Beograd. Sprva je pristal, kmalu za tem pa ni hotel sploh več slišati o takem potovanju. Bal se je, da se ne bi kompromitiral. Nekoč sem mu tudi omenil, da bi morda kazalo obnoviti tisto zamisel iz poplebiscitnih let, ko je Politično društvo zahtevalo ustanovitev posebne škofijske administrature na južnem Koroškem. Dejal sem mu, da bi to bila priložnost za mladega in sposobnega cerkvenega funkcionarja. Blüml je molčal, pozneje pa je razglašal, da sem hotel zabiti klin med njega in škofa.

(se nadaljuje)

Res je, da sem l. 1930 akcijsko podlegel, ampak idejno je klerikalni monopol v slovenskih vrstah vendarle bil omajan. To dejstvo je imelo posledice za poznejši čas in po mojem mišljenju bi nikdar ne prišlo do partizanstva in poznejših oblikovanj političnih taborov pri Slovencih na Koroškem, če te ločitve že tedaj ne bi bilo. Pri oceni mojega tedanjega ravnanja je treba tudi vedeti, kako težko stališče sem tedaj imel, saj sem že omenil, da so me hoteli heimwehrovci likvidirati. Treba je bilo v marsičem delati koncesije, v celem obnašanju in postavljanju, saj to je bil že boj za goli življenjski obstoj.

Človek včasih ne ve, kaj naj stori, čeprav se zaveda, da bi moralo biti drugače. Tako je pač v življenju. V teku let sem prišel do prepričanja, da tudi boj za priključitev Jugoslaviji po prvi svetovni vojni ni bil edino zveličavna pot. To je bil samo en poskus. Saj je znano, kakšen je bil poznejši razvoj v Jugoslaviji. Če bi bila Avstrija dala Slovincem in sploh vsem državljanom možnost demokratičnega razvoja, bi se tudi mi lahko drugače usmerjali in razvijali.

XIV

SLOVENCİ IN LIKVIDACIJA DEMOKRACIJE, PRIZADEVANJA V OKVIRU STANOVSKÉ DRŽAVE

Po zboru zaupnikov Političnega društva, na katerem so me odrinili od prvega mesta na kandidatni listi, so se razmere v Političnem društvu oz. slovenski politični organizaciji in s tem v zvezi tudi moj osebni položaj močno spremenili. Politiko so vzeli v roke mladi aktivisti krščansko socialnega kova, dr. Rudolf Blüml, dr. Joško Tischler, pozneje dr. Vinko Zwitter. Mojih misli je

Kadar ni pravih posod

Velikokrat se pojavi zadrega, ko je treba odmeriti po receptu toliko in toliko živil, pa ni pri roki tehtnice ali ustrezne merice z oznakami. Takrat pride še kako prav - žlica!

Zapomnimo si: zravnana žlica sladkorja tehta 15, zvrhana polna pa 20 g. Zravnana majhna žlička sladkorja tehta 5 gramov. Pri moki je malce drugače: zravnana žlica - 10 gramov, zvrhana 20, zravnana majhna žlička približno pet (ampak tako malo je skoraj nikoli ne uporabimo). Enaka teža velja še za zdrob, riž in kosmiče, z oljem pa je takole: zravnana žlica tehta 10 - 15 gramov, zravnana majhna žlička pa 5 gramov.

Koliko za vrabca je osminka litra? Osem žlic tekočine (mleko, voda, smetana) ali normalno velika skodelica. Žlica tekočine je prav toliko kot tri najhne žličke iste tekočine. Četrta litra moka tehta 150 - 160 gramov, enaka količina zdroba 200 gramov, riža pa 220 gramov. Štirje srednje debeli krompirji tehtajo pol kilograma, prav toliko tehta 4 - 5 srednje debelih jabolk.

BO DOVOLJ ZA ŠTIRI?

Mnoge gospodinje nimajo pravega občutka za količino skuhanega jedi. Ene bodo vselej pripravile toliko, da lahko mirno prideta še dva na obed in bodo vsi siti, druge skoparijo, da mora omizje skoraj šteti grizljaje. Obojim v pomoč nekaj osnovnih količin za en obrok za štiri osebe:

juha: 1 - 1 1/4 litra
gosta juha kot glavna jed: 2 litra
meso s kostmi: 500 - 750 g
meso brez kosti: 400 - 500 g
mleto meso: 375 - 500 g
riba s kostmi: 1 kg
ribji file: 600 - 800 g
tekočine za jedi v omaki: 1/2 - 3/4 l
pečenina omaka: 1/4 l
zelenjava kot priloga: 1 kg
krompir kot priloga: 750 g
krompir kot samostojna jed: 1 1/2 kg
riž kot priloga: 250 g
riž kot samostojna jed: 400 g
testenine kot priloga: 250 - 300 g
testenine kot jušna zakuha: 40 - 60 g
sladke tekoče jedi za poobede: 1/4 l
sadje: 500 g

KADAR JE NA VRSTI JAGNETINA

Ovčetina in jagnjetina sta bolj poredko na slovenskih mizah: malce zato, ker je te vrste mesa le težko dobiti na našem trgu, malce zato, ker njegov okus ne prija vsakomur. Pa če se kdaj le odločite in izkoristite priložnost:

- pazite predvsem na to, da kupite meso od mladih živali; biti mora svetlo rdeče z belo maščobno plastjo. Rumena maščoba je znak starih živali in tako meso tudi po dolgem kuhanju ali dušenju ne bo mehko. Ovčje meso mora biti

Drobni nasveti

- Metin čaj ne pomaga samo za prebavo, ampak je tudi odlično pomirjevalno sredstvo.
- Knjižne omare sicer ščitijo knjige pred prahom, vendar jih moramo često prezračiti, da se vanje ne naseli plesen.
- Oblačila iz najlona peremo s toplo vodo in milom, sučimo pa jih v senci.
- Izvrstno zdravilo za artritis in reumazem naredimo iz 50 gramov suhega česna, ki ga olupimo in narežemo, nato pa 20 dni namakamo v 120 gramov čistega alkohola. Zdravilo uživamo po kapljicah na tešče, tako da začnemo s 15 kapljicami in končamo s 25.
- Mastne madeže odstranimo z zidu z raztopino boraksa in vode.
- Zvarek iz rožmarina, bršljana, pepelike in nekaj kapljic amonijaka je izvrstni pralni prašek za občutljive tkanine.

delež uležano. Najsočnejše meso daje hrbet (zarebrnice) in stegno. Še ne leto dni staro ovco imenujemo jagnje; jagnjetina je bolj nežna kot ovčetina in je zlasti primerna za pečenje na žaru.

Veliko ovčetine in jagnjetine uživajo na Balkanu in v arabskih deželah, začetno pa je zelo cenjena tudi v izbirni Franciji in konservativni Angliji. Pri nas jo mnogi odklanjajo zaradi tipičnega vonja in nekoliko ostrega značilnega okusa. Ta izvira predvsem iz maščobe, zato jo pred pripravo jedi obrežemo. Juhe in omake razmasto, ko so kuhane. Ovčetino in jagnjetino moramo krepko začiniti s česnom, ker nevtralizira neprijetni vonj, ublaži ostri okus in je tudi sicer zelo zdrav. Ovčetino poznavalci zelo radi kuhajo z zeljem in fižolom, posebno priljubljena pa je v enolončnicah. Jed z ovčjim mesom mora na mizo zelo vroča, krožnike in sklede pa pred serviranjem pogrejejo.

Dobro je, če poznamo krzna

Zima je na pragu in z njo krznena oblačila. Jih dovolj poznamo?

Veliko živali nam daje krzna, vendar uporabljamo za krznarsko predelavo le kakih sto vrst krznenih kož. Farmska vzreja nam danes postreže že z več kot 50 milijoni komadi na leto, zato si oglejmo le najznačilnejše in najuporabnejše kože:

PIŽMOVKA ALI BIZAM je krzno iz kož kanadske podgane pižmovke. Kožuh ima gosto, mehko, rumenkasto dlako, ki je resasta in se lepo sveti. Hrbtni del krzna je lepši in ga uporabljamo za izdelavo plaščev v naravni barvi, zato je tudi dražji. To krzno uvažamo iz Amerike.

KUNCI nam dajejo lahko krzno za podlogo in dlako za klobučarstvo. Kunčje kože predelujejo na sijaj (seal) tako, da jih barvajo in strižejo. Krzno je mehko in zelo lepo, pri nošenju pa moramo zelo paziti

Pomembne drobnarije

Morda ste se že navadili živeti s svojimi majhnimi tegobami, z migreno, z zbadanjem odkrog srca, s kroničnim kašljem? Sploh se ne vznemirjate več? Toda, pozor: takšni in drugačni dolgotrajni simptomi so lahko tudi znak resnejšega obolenja. Naj vam naštejemo nekaj takšnih „tipičnih“ drobnih nadlog, ki lahko prerasejo v hude težave, če jih boste zanemarili:

- imate občutek, da je vaš nos stalno zamašen? Če ste prehlajeni, ni to nič posebnega, drugače pa je lahko to znak kakšne alergije. Bolj pozorni bodite na trenutke, ki je kriza najhujša; mogoče, kadar uporabljate pri pranju oster detergent, kakšno kozmetično sredstvo? Vas doleti težava v določenem letnem času? Če je tako, se posvetujte z zdravnikom;

- pogosto krvavite iz nosu? Preutrujeni ste in potrebujete več počitka. Manjka vam vitamin C, jejte torej več zelenjave. Morda pa imate na ožilju kakšno izrastino; z električno koagulacijo je mogoče težavo hitro odpraviti;

- nenehno kašljate, prehlajeni pa niste? Če kadite, sploh ni treba iskati drugega vzroka. Če pa ne kadite, ali ste pri kajenju zelo zmerni, je lahko vzrok vašega kašlja laringitis ali pa zanemarljivi bronhitis. Pri mnogih pa je nenehen kašelj tudi samo posledica slabih živcev...

- Mučijo vas krči? Lahko da sta kriva deformacija stopal ali nepravilen krvni obtok. Tudi avitaminoza lahko povzroča krče. Pazite na prehrano in ne pijte preveč alkohola, ker to preprečuje pravilno asimilacijo kalija. Lahko pa, da je do krčev prišlo tudi zaradi dolgotrajne uporabe določenih zdravil;

- v kotičkih ustnic se vam pogosto naredi ranica, zareza, ki se le nerada celi? Morda gre za alergijo, morda je vmes avitaminoza. Jeste dovolj sadja. Uživate vsak dan tudi potrebno količino vitamina C!

- Zjutraj imate nabuhel obraz, posebno ličnice in mešičke pod očmi? Lahko, da gre za zlatenico, obolenje ledvic ali srca. Pojdite k zdravniku!

Od sedem do dvanajst

Ob pravilni in skrbni negi dojenček vidno napreduje od tedna do tedna - v času od sedmega meseca do prvega rojstnega dne pa sploh navdušuje starše, saj jih preseneča iz dneva v dan...

Približno s sedmim mesecem začenja otrok sedeti, ne da bi ga kdo podpiral, in če je zelo podjeten, se bo že plazil po trebuhu. Pridno tlači vsako stvar v usta - to sposobnost je treba brž izrabiti in ga navajati k temu, da sam drži stekleničko za pitje. Otrok že dobro razlikuje tuje osebe od domačih, ob koncu osmega meseca se bo že znal obrniti s hrbta na trebuh, v devetem se bo dvignil na kolena, veselo udarjal z žlico ali igračo po mizi in prenašal igračke iz ene roke v drugo. In naučil se bo izgovarjati zloge... me... ba... da... ta...

Devet mesecev star otrok se že junaško dviga ob ograji stajice ali posteljice, ko pa ima

nanj. Kože kuncev predelujejo tudi v imitacijo bobrovine.

LISICE žive povsod, od polarnih krajev do ekvatorja jih najdemo. Po vrednosti krzna ločimo rdeče in plemenite lisice. Najbolj iskane so rdeče lisice iz Kamčatke, Aljaske in severne Kanade. Trgovina deli evropske lisice na višinske in nižinske: pri prvih veljajo največ gorske lisice iz Švice in Avstrije, slabše vrste pa prihajajo iz dežel južne Evrope. Mednje sodijo tudi naše lisice, ki jih spet delimo na višinske (Bosna) in nižinske.

Plemenite lisice gojijo množično na farmah v Kanadi, ZDA, Skandinaviji in SSR. Najboljše so sibirskie. Polarne lisice delimo na plave in bele. Plave živijo na Grenlandu, Labradorju, Islandu, v Sibiriji in na Aljaski.

Vam je všeč **MEDVEDJE KRZNO**? Najplemenitejše prihaja iz Aljaske, dlaka je

Tudi pozimi se znojimo

Pogosto se znojimo. Občutljiva koža ne prenese deodoranta. Čeprav se pogosto in temeljito umivamo, ne moremo pregnati močnega telesnega vonja. Kaj storiti? Zakaj se nekateri ljudje znojijo bolj kot drugi in tudi takrat, ko je pravzaprav hladno? Znojenje ni vselej povezano z visokimi zunanji temperaturami, včasih se znojimo tudi zato, ker smo živčni ali utrujeni.

Najboljše, kar lahko storimo proti močnemu telesnemu vonju, je umivanje. Temeljito se namilimo po vsem telesu, nato se oprhamo ali umijemo z mlačno vodo. Tako odstranimo znoj in očistimo kožo. Če se znoj na koži razkrajja, nastane neprijeten telesni vonj, ki povzroča ljudem z občutljivo kožo precej nevedčnosti.

Če nimamo občutljive kože, se po umivanju natremo z deodorantom. Prijeten vonj deodoranta prekrije telesni vonj, poleg tega pa tudi zaustavi razkrajjanje znoja na koži. Če ne prenesemo deodoranta, se lahko po umivanju potresemo s telesnim pudrom, ki je rahlo odisavljen in ki vpija znoj.

Mogoče pa je koža preobčutljiva tudi zato, ker uporabljamo neprimerno milo. Če se zelo znojimo, poskusimo uporabljati blago milo z dodatkom deodoranta. Takšno milo nas osveži, ima pa tudi izrazit in prijeten vonj, ki nam še dolgo po umivanju ohrani občutek svežine.

Telesni vonj ni vselej posledica površnega umivanja in pomanjkljive osebne higijene. Včasih je povezan tudi s prehrano. Poskusimo spremeniti prehrano, nekaj časa uživajmo le zelenjavo, sadje in živila, ki vsebujejo veliko vitaminov, izogibajmo pa se močno začimljenim jedem in pikantnim dišavam. Prav kmalu bomo lahko ugotovili, ali ni močno znojenje nemara posledica prehrane, ki je ne prenesemo. Ko se hranimo le z zelenjavo in sadjem, telesni vonj v tem primeru namreč izgine.

Nekateri ljudje so občutljivi na nekatere vrste tkanin. Če se oblačimo v oblačila iz sintetičnih vlaken, se bolj znojimo pa tudi telesni vonj je izrazitejši. Nosimo torej samo oblačila iz naravnih vlaken. Bombažno perilo menjavamo vsak dan, bombaž vpija znoj in preprečuje, da bi se znoj sušil na koži in razkrajjal, pri čemer nastaja telesni vonj.

Pogosto je znojenje povezano tudi z živčnostjo. Če smo napeti in živčni, se znojimo bolj kot takrat, ko smo sproščeni in mirni.

mesec več, navadno stoji ob ograji razkoračen in sam tudi seda. Ob pomoči odraslih dela prve korake, toda navadno najraje leze po rokah in nogah. Pozna že pomen nekaterih gibov in besed, uboga, če mu rečemo, naj pride, sede ali pomaha, odziva se, kadar zasliši svoje ime. Mater razveseli, ker jo zna poklicati, tudi z ročicami že zna zaprositi za stvar, ki mu ugaja.

Do dvanajstega meseca se otrok nauči ponoviti, kar je naredil, če ga k temu nagovarjamo, nauči se razlikovati imena družinskih članov, če jih omenjamo, imena poskuša tudi ponavljati. Otrok si že izpopolnjuje besedni zaklad, zato mu večkrat ponavljamo enostavne besede. Dojenček v tem obdobju že dobro razlikuje znane osebe od neznanih in lahko postane preplašen ter jokav, če se mu tuje osebe preveč vsiljujejo. Konec prvega leta se otrok že sam dvigne na noge, nekateri otroci pa v tem času že shodijo.

gosta, dolga, črna in bleščeča. Iz tega krzna izdelujejo kučme za angleške gardiste. Medvedje krzno pa se s pridom uporablja tudi za preproge.

Krzno **NUTRIJE** ali močvirskega bobra, ki živi v južni Ameriki, sicer pa ga gojijo tudi na farmah, je dobrodošlo za izdelavo plaščev. Največ krzna dajejo krznarskim obratom **OVCE**. Perzijanec in „brajtšvanc“ sta zelo iskani in cenjeni krzni. Ovca karakul (ime je dobila po mestu) živi v Turkestanu in Afganistanu in nam daje kožo za perzijansko krzno. Danes gojijo te vrste ovac v Južni Ameriki, Južni Afriki in deželah južne Evrope. Posebno cenjene so kože predčasno povrženih jagenjkov tolstorepe ovce. Astrahansko krzno nam dajejo ovce pasme karakul, ki žive v kirgiških stepah. Krimsko krzno prihaja s Krima in je od kož mladičev ovce karakul. Polperzijanci prihajajo iz Romunije in Besarabije in so križanci drugih ovac s karakulom. Cenejše vrste krzen pridobivajo v Indiji in Tibetu.

In kako krzno negujemo?

Mokro krzno otresemo že v predsobi ali na stopnišču, nikoli pa ne smemo krzna sušiti pri peči. Suh krzen plašč previdno skrtačimo z mehko ščetko. Umazana mesta, zlasti tista okrog vratu, moramo rahlo natreti s toplimi mekinami, ki poberejo umazanijo in zmečkajo zmečkana mesta. Belo krzno najlepše očistimo s kašo iz magnezija in bencina, ki jo nanesemo na oblačilo in potem rahlo skrtačimo.

Mleko v loncu in ponvi

Da je mleko zdrava in okusna pijača, vemo. Manj znano pa je, da so tudi mnoge jedi bolj slastne, če jim prilijemo malo mleka. Tudi pečenka bo dobila lepšo barvo in bo bolj sočna, če jo bomo zalivali z mlekom. Poskusite torej, nemara vam bo sprememba všeč!

KMEČKA JUHA Z MLEKOM

Za 4 osebe potrebujemo: 750 g krompirja, 500 g zelja, 1,5 l vode, 1/2 l mleka, 150 g prekajene mesnate slanine, 30 g maščobe, srednje veliko čebulo, sol.

Očiščeno zelje narežemo na širše rezance in ga kuhamo pol ure. Vode naj bo toliko, da je zelje prekrito. Zatem dodamo olupljen in na kocke zrezan krompir. Slanino narežemo na manjše kocke, jo pražimo skupaj s sesekljano čebulo, da porjavi in stresemo oboje v juho. Kuhamo še dobro uro. Juho zatem začiniimo, zalijemo z mlekom, premešamo in takoj ponudimo.

GOVEJA PEČENKA V MLEČNI OMAKI

Za 6 oseb potrebujemo: 1 kg lepe govedine za pečenje, malo moka, 50 g masla ali margarine, 15 - 20 dag prekajene slanine, srednje veliko čebulo, 1/2 l mleka, kozarec kisa, rožmarin, sol, poper.

Govedino prerežemo do treh četrtin tako, da dobimo velik, debel ploščat kos, ki ga razgremo na deski. Meso solimo in popramo in ga obložimo s tankimi rezinami prekajene slanine. Nato zvijemo govedino v debelo klobaso in jo povežemo s sukancem, za katerega izmenoma zatakamo vejice rožmarina. Na maščobi prepražimo sesekljano čebulo (toliko, da postekleni), nato damo v pekač ali nizko kozico še zvito meso in ga popečemo z vseh strani. Zalijemo s kisom, pustimo, da povre in nato zalijemo pečenko še z mlekom. Govedino dušimo v mleku približno dve uri, vmes jo večkrat obrnemo in prelujemo z omako. Če je pregosta, jo razredčimo z malo juhe (kocka). Mehko meso narežemo na debelejšje rezine in jih na ogretem krožniku prelujemo z mlečno omako.

JUHA IZ ZELENE Z MLEKOM

Za 4 osebe potrebujemo: pol gomolja zelene, 300 g krompirja, 50 g masla ali margarine, 1/2 l mleka, sol, poper.

Krompir in zeleno olupimo in narežemo na kocke. Segrejemo maščobo, popražimo zelenjavo, zalijemo z malo mleka in dušimo na majhnem ognju v pokriti kozici do mehkega. Zatem krompir in zeleno pretlačimo, gosto kremno juho, ki smo jo tako dobili, pa zalijemo z ostankom mleka. Začiniimo po okusu. Juho ponudimo s svežim ali oprazenim kruhom.

TV AVSTRIJA 1

Petek, 3. 1.: 9.00 Poročila - 9.05 Mupet-šov - 9.30 Ruščina - 10.00 Albrecht Dürer: Rožnovenka slovesnost - 10.30 Lumpacij Vagabund - 12.05 Kavboji na kolesih - 12.10 Kumara iz vesolja - 13.00 Poročila - 14.55 Piramida sončnega boga - 16.30 Za predšolske otroke - 16.55 Mini-ČVS - 17.05 Niklaas, mladenič iz Flandrije - 17.30 Vragova babica - 17.55 Otrokom za lahko noč - 18.00 Slike iz Avstrije - 18.30 Mi - 19.00 Avstrija danes - 19.30 Čas v sliki - 20.15 Derrick - 21.20 Anekdote po notah - 22.05 Skrivnost Picasso - 23.30 Boj muz - 0.10 Oba - 1.00 Poročila.

Sobota, 4. 1.: 9.00 Poročila - 9.05 Moje ime je Drops - 9.15 Angleščina - 9.45 King Kong - 11.55 Svet gotovo ne bo več dolgo obstojal - 13.10 Poročila - 14.00 Soncu naproti - 15.30 Zboj zvijač - 16.00 Mumini - 16.25 Risanka - 16.30 Madita - 16.55 Mini-ČVS - 17.05 Toby in Tobias - 17.30 Mr. Merlin - 17.55 Otrokom za lahko noč - 18.00 Dva x sedem - 18.25 Šport - 18.50 Župnik Hansjörg Eichmeyer odgovarja - 19.00 Avstrija danes z novostmi iz Južne Tirolske - 19.30 Čas v sliki in šport - 20.15 Bravo Catrin - 21.50 Šport - 22.50 Solid Gold - 23.35 Oba - 0.25 Poročila.

Nedelja, 5. 1.: 13.40 Viktor in Viktoria - 15.15 Pastirska pesem - 15.20 Vodni konj Hugo - 16.50 Tao Tao - 17.50 Halo, jaz sem Erich -

SLOVENSKE ODDAJE
AVSTRIJSKEGA RADIA
VSAK DAN OD 18.10 - 19.00

Petek, 3. 1.: Zimski čas v literaturi
Sobota, 4. 1.: Duhovni nagovor
(p. Franc Sodja)
Voščila (M. Hartmann)
Nedelja, 5. 1.: Naša pesem 85 - glasbena produkcija slovenskega radia v preteklem letu (prerez)
Ponedeljek, 6. 1.: ORF - 40 let slovenskega sporeda v avstrijskem radiu: začetki
Torek, 7. 1.: Otroška oddaja
Sreda, 8. 1.: Alpe-Jadran: Kulturni koledar '86
Večerna 21.00 - 22.00 Koroški kulturni dnevi
Četrtek, 9. 1.: Rož - Podjuna - Zila
Petek, 10. 1.: Iz kulturnega življenja koroških Slovencev:
Valentin Oman, 50-letnik

RADIO-TELEVIZIJA

17.40 Otroški prometni klub - 17.45 Klub seniorjev - 18.30 Mi - 19.00 Slike iz Avstrije - 19.25 Govori msgr. Wilhelm Müller - 19.30 Čas v sliki in šport - 20.15 Jose Carreras - 21.15 Božič z Willijem - 22.15 Ljubica francoskega podporočnika - 0.15 Poročila.

Ponedeljek, 6. 1.: 15.00 Klic volkov - 16.25 Dragocenosti iz Avstrije - 16.30 Mojster Eder in njegov Pumuckl - 16.55 Ne glej nazaj, konj nas zasleduje - 18.10 Woody Woodpecker predstavlja - 18.15 Iluzionistični stroj Hollywood vabi - 19.00 Slike iz Avstrije - 19.25 Govori msgr. Wilhelm Müller - 19.30 Čas v sliki in šport - 20.15 Igra v gradu - 22.00 Sedem dni športa - 22.10 Nočni studio - 23.25 Oba - 0.15 Poročila.

Torek, 7. 1.: 9.00 Poročila - 9.05 Družinska serija - 9.30 Angleščina - 10.00 Šolska TV - 10.30 Je kaj doktor? - 12.00 Donava - 13.00 Poročila - 16.30 Za predšolske otroke - 16.55 Mini-ČVS - 17.05 Čebelica Maja - 17.30 Tudi pošaliti se je treba - 17.55 Otrokom za lahko noč - 18.00 Slike iz Avstrije - 18.30 Mi - 19.00 Avstrija danes - 19.30 Čas v sliki - 20.15 Delo kriminalne policije - 21.15 Dallas - 22.00 O. W. Fischer - 22.55 Oba - 23.45 Poročila.

Sreda, 8. 1.: 9.00 Poročila - 9.05 Oh, dragi oče - 9.30 Francoščina - 10.00 Šolska TV - 10.30 Klic volkov - 11.55 Ukradena slika - 12.05 Delo kriminalne policije - 13.00 Poročila - 16.30 Medved Pezi - 16.55 Mini-ČVS - 17.05 Don Kihot - 17.30 Moja mater, tvoja mater - 17.55 Otrokom za lahko noč - 18.00 Slike iz Avstrije - 18.30 Mi - 19.00 Avstrija danes z novostmi iz Južne Tirolske - 19.30 Čas v sliki - 20.15 Nepriprava - 21.55 Vila - 23.30 Košarka - evropski pokal - 0.00 Poročila.

Četrtek, 9. 1.: 9.00 Poročila - 9.05 O, dragi oče - 9.30 Dežela in ljudje - 10.00 Šolska TV - 10.30 Nepriprava - 21.10 Pokrajine v malem formatu - 12.15 Klub seniorjev - 13.00 Poročila - 16.30 Za predšolske otroke - 16.55 Mini-ČVS - 17.05 Sindbadove pustolovščine - 17.30 V krajevstvu divjih živali - 17.55 Otrokom za lahko noč - 18.00 Slike iz Avstrije - 18.30 Mi - 19.00 Avstrija danes - 19.30 Čas v sliki - 20.15 Didi - 21.55 Sveti večer - 23.15 Orkester - 23.40 S pisalne mize - 23.55 Poročila.

TV AVSTRIJA 2

Petek, 3. 1.: 15.30 Leonardo da Vinci - 16.40 Dragocenosti iz Avstrije - 16.45 Resnica o belem morskem psu - 17.30 Tedenski pregled - 18.00 Otok zakladov - 19.25 Cvetlice iz porcelana - 19.30 Čas v sliki - 20.15 Dežela gora - 21.15 Čas v sliki in šport - 22.15 Katerim ne odpustimo - 0.10 Poročila.

Sobota, 4. 1.: 12.55 Šport - 16.00 Leonardo da Vinci - 16.55 Dragocenosti iz Avstrije - 17.00 Ljuba družina - 17.45 Kdo me hoče? - 18.00 Otok zakladov - 19.30 Čas v sliki - 19.45 Novo v znanosti - 20.15 Polkovnik Redi - 22.40 French connection II - 0.25 Poročila.

Nedelja, 5. 1.: 9.00 Dežela gora - 10.00 Trois messes basses - 10.35 Dinky Hocker - 11.20 ORF stereo koncert - 14.40 Leonardo da Vinci - 15.45 Ljubite klasiko? - 16.30 Športni popoldan - 18.30 Okay - 19.30 Čas v sliki - 19.45 Primer za ljudskega odvjetnika - 20.15 Je kaj doktor? - 21.45 Columbo - 23.00 Andrej Rubljov - 0.20 Poročila.

Ponedeljek, 6. 1.: 9.00 Zavoj zvijač - 9.30 Ladakh - 10.10 Divje vode - 10.15 Elmer Gantry - 12.35 Šport - 16.45 Leonardo da Vinci - 18.00 Cesta Lindenstraße - 18.30 Noč na Atlantiku - 19.15 Novo v kinu - 19.30 Čas v sliki - 19.45 Dobro napolnjena vinska klet - 20.15 Beli morsk pes - 22.15 Andrej Rubljov - 23.50 Sto mojstrov - 0.00 Poročila.

Torek, 7. 1.: 17.00 Šolska TV - 17.30 Orientacija - 18.00 Ljudje in živali - 18.30 Knight Rider - 19.30 Čas v sliki - 20.15 Soncu naproti - 21.15 Čas v sliki - 21.35 Kulturni žurnal - 21.45 Klub 2 in poročila.

Sreda, 8. 1.: 17.00 Kako postanem podjetnik? - 17.30 Dežela in ljudje - 18.00 Kviz z Fritzem Egnerjem - 18.30 Knight Rider - 19.30 Čas v sliki - 20.15 Jane Tilden - 21.15 Čas v sliki - 21.35 Kulturni žurnal - 21.45 Irska fronta - 22.30 Prevara - 0.00 Poročila.

Četrtek, 9. 1.: 17.00 Šport - 17.30 Tečaj za računalništvo - 18.00 Bocuse a la carte - 18.30 Knight Rider - 19.30 Čas v sliki - 21.35 Kulturni žurnal - 21.45 Klub 2 in poročila.

TV LJUBLJANA

Petek, 3. 1.: 10.00 Glasba za cicibane: Pojmo s ptički - 10.15 Ringaraja - 10.30 Utrinek s koncerta glasbene mladine Slovenije - 10.45 Strikob-vokalno instrumentalna skupina iz Nove Gorice - 11.15 Sreča na vrhovi, slovenski film - 14.20 Poročila - 14.25 Oživele strani, nanizanka TV Skopje - 14.40 Petelin na drsalkah, sovjetski film - 15.30 Naočnik in Očalnik: Babičine rože, zadnji del nadaljevanke - 16.05 Sokoli, angleška nadaljevalka - 16.35 Iz silvestrskega sporeda TV Ljubljana: Gostilna Košnik - 18.15 Šport v letu 1985 - 19.20 Cik cak - 19.24 TV in radio nocoj - 19.26 Zrno do zrna - 19.30 Dnevnik - 19.55 Vreme - 20.00 Napoved za via mala - 20.10 Via mala, zadnji del nemške nad. - 21.45 Poročila - 21.50 Peter's pop show - 22.50 Uspavavec, ameriški film

Skupno in enofno...

(Nadaljevanje s 1. strani)

slovenske narodne skupnosti, temveč za demokratični razvoj v deželi in državi. Zavzemanje za več demokracije je osnovni interes vseh demokratično mislečih ljudi neglede na to, ali so pripadniki večinskega ali manjšinskega naroda.

Sploh se na Koroškem kaže zanimiv razvoj, medtem ko se med nemškogovorečim prebivalstvom krepijo demokratične sile, se v nekaterih strankah uveljavljajo nacionalistične sile, ki ovirajo demokratičen razvoj na Koroškem.

V ZSO se bomo v letu 1986 prizadevali, da bi obnovili in poglobili dialog znotraj narodne skupnosti, med manjšino in večino v deželi, predvsem pa za dialog obeh slovenskih osrednjih organizacijter koroško in zvezno vlado.

Leto 1986 bo brez dvoma delovno leto, saj že na začetku pričakujemo razgovor s kanclerjem Sinovcem, ki bi moral biti že v minulem letu. Teme so aktualne in splošno znane med našimi ljudmi: predšolska vzgoja, vprašanja radia in televizije, dvojezična štola in skupen pouk ter finansiranje kulturnih, znanstvenih, športnih in drugih organizacij slovenske narodne skupnosti na Koroškem.

Kot narodna skupnost bomo tudi v letu 1986 prispevali, da se bodo avstrijsko-jugoslovanski odnosi krepili na vseh področjih, pri čemer bomo vztrajali, da je izpolnjevanje člena sedem ADP eden izmed bistvenih predpogojev za res korektne in pristne odnose. V tej luči vidimo tudi naše vsestransko povezovanje in sodelovanje z matičnim narodom in državo matičnega naroda.

predsednik ZSO na Koroškem
Feliks Wieser

Sreda, 8. 1. 17.30 Poročila - 17.35 Gozdne živali, priredba predstave PDG Nova Gorica - 18.25 Zasavski obzornik - 18.40 Ščepce širnega sveta: Piment, angleška izobraževalna serija - 19.20 Cik cak - 19.24 TV in radio nocoj - 19.26 Zrno do zrna - 19.30 Dnevnik - 19.55 Vreme - 20.00 Atlantic city, ameriški film - 21.50 Portret: Slikar France Mihelič - 22.40 Dnevnik

Četrtek, 9. 1. 17.30 Poročila - 17.35 Zgodbe o poluhcu: lutkovna serija - 17.50 Potovanje skozi osončje: Naša zvezda-Sonce, ameriška izobraževalna nanizanka - 18.25 Dolenjski obzornik - 18.40 Delegatska tribuna - 19.10 Risanka - 19.24 TV in radio nocoj - 19.26 Zrno do zrna - 19.30 Dnevnik - 19.55 Vreme - 20.05 Tednik - 21.10 Tujci in bratje, angleška nadaljevalka - 22.10 Dnevnik

Majaron, Majoran, Majorana hortensis Mnch.

Grmičasta enoletna rastlina je do 25 cm visoko zelišče, ki spada v družino ustnatic. Tanko steblo je nakazano štirirobo in rahlo dlakavo, jajčasti celorobi listi so sivkasto zeleni, ker so porasli z nežnimi dlačicami. Dvoustnati cveti so bledorožnati in združeni v glavčaste klase.

Majaronova domovina je Indija. V naših podnebnih razmerah uspeva le ob skrbni negi po vrtovih. Uporabljamo zelišče brez korenin. Nabiramo ga od julija naprej. Prvič ga porežemo, ko začne cveteti. Povezanega v šopke obesimo na podstreho, da se posuši.

Majaron je zelo priljubljena dišava. Z njim odišavamo krom-

pirjeve juhe, jedi iz drobovine, enolončnice, dušeno svinjino, ovčje meso in klobase. Je zelo učinkovito pomirjevalno sredstvo, pomaga pri nespečnosti, znižuje krvni pritisk in pomaga pri vnetjih dihalnih poti. Uravnava prebavo. Majaronove kopeli prijetno pomirijo.

Majaron potrebuje dobro, sveže gnojeno prst oziroma mlado kompostnico in veliko sonca. Posejemo ga marca v zabojček, v maju pa ga presadimo na vrt. Dobra soseščina zanj so koprive.

Majaron je zelo občutljiv za mrz, zato ga v hladnejših krajih raje gojimo v zabojčkih.

Majaron, in cvet majarona

Pehtran,
Estragon, Artemisia dracunculus L.

Je trajni košat polgrm iz družine košaric. Steblo s številnimi stranskimi poganjki je gostoolistano. Listi so črtalasti in premenjalno nameščeni. Cvetovi so na koncu poganjkov in so združeni v glavice. Pehtran raste divje v južni Rusiji in tudi v Sibiriji. Poznali in cenili so ga tudi Arabci. V Evropo so ga prinesli že Mongoli ali morda Križarji v srednjem veku. Od takrat ga gojimo kot cenjeno dišavo, v zadnjem času pa smo znova odkrili tudi njegove zdravilne lastnosti.

Svež sesekljan pehtran damo na zelenjavo in solate, dodajamo ga ribjim jedem, pečeni perutnini in mesnim omakam. S svojim pri-

jetnim vonjem zbujata tek in obenem pospešuje prebavo.

Pehtran dodajamo jedem kot dobro nadomestilo soli v neslani dietni prehrani. Z njim odišavamo kis in gorčico. Nad vse dobra pa je pehtranova potica.

Pehtran potrebuje dobro humozno prst in sončno ter zaščitno lego. Ne vzgajamo ga iz semena; iz semena vzgojen je brez vonja.

Razmnožujemo ga tako, da staro rastlino razdelimo ali pa posadimo stranske stebelne poganjke, ki pogosto napravijo korenine. Marca ali aprila ga posadimo med grah ali kumare, jeseni pa ga posadimo tja, kjer

smo popluli fižol. Razdalja med posameznimi rastlinami naj bo pol metra. Vsake tri ali štiri leta rastline presadimo. Če posadimo poleg pehtrana nekaj kopriv, bo veliko lepše rastle in bo imel močnejši vonj.

Ko začne cveteti, ga porežemo 10 do 15 cm nad tlemi. Jeseni ga porežemo približno 25 cm visoko in ga za zimo pokrijemo s senom ali listjem, da ne pomrzne.

Pismo bralcev

Smo še vedno Koroški Slovenci!

„Morda bi slovenskega bralca zanimalo dejstvo, da razmeja med novicami, ki jih objavlja Vestnik o DELU KEL in tem, kar poročajo nemški mediji znaša že 1:10. Torej pišejo o volilni skupini, ki jo v glavnem nosijo koroški Slovenci v sodelovanju in akcijski enotnosti z nemškimi demokrati nemška glasila desetkrat več kot slovensko glasilo. Ali obstoja pri vas prepoved poročanja?

Kot je razvidno iz vse korespondence med dr. Steyrerjem in dr. Waldheimom in KEL, je bila pri dr. Waldheimu in pri dr. Steyrerju delegacija KEL.

To je normalno in pravica vsakega, kot je že bil pri dr. Waldheimu vodja založbe Drava Wieser, kjer tiskate Vestnik. Kar se tiče oseb: člani delegacije so bili še Marijan Pipp (in ne neka Marija), Ingrid Zablatnik, Miha Antonič in Borut Sommeregger, ter

1. V omenjenem članku (SV štev. 50/85, str. 2) smo zelo stvarno poročali o obisku „slovenske delegacije“ pri obeh predsedniških kandidatih. Le zadnja dva stavka sta kometirala in verjetno zadela v bistvo.

2. Nobenemu nismo odrekli narodne pripadnosti. Vsak je kar je. Zastopnika slovenske narodne skupnosti pa sta le še ZSO in NSKS.

3. Drži, da nismo strankino glasilo, in da se zato marsikatera stranka čuti premalo omenjena v Slovenskem vestniku.

4. Res je tudi, da med koroškimi Slovenci ni veliko oseb, pri katerih se je stalno treba vpraševati ali nastopajo v prvi, drugi, tretji... funkciji. Zato so potrebna kdaj pa kdaj kratka pojasnila.

5. Da dnevno časopisje lažje poroča o političnih detaljih kot tedenski časopisi - tudi v zvezi s Slovenci - je že dolgo znano, zato primerjava ted dveh različnih javnih občil in ravno posrečena. O drugih malenkostih pa res nimamo potrebe pisati.

Opomba uredništva

KOROŠKA ENOTNA LISTA
tiskovni referat

Slovenski
VESTNIK

Izdajatelj in založnik: Zveza slovenskih organizacij na Koroškem, 9020 Celovec, Gasometergasse 10.

Uredništvo: 9020 Celovec, St.-Ruprecht-Straße 19/IV, tel. (0 42 22) 54 0 42, telex 42 20 86 sndk a

Uprava: 9020 Celovec, Gasometerg. 10 tel. (0 42 22) 32 5 50.

Tisk: Založniška in tiskarska družba z. o. j. Drava, Celovec - Borovlje

Lojze Gallob hitropotezni prvak slovenske športne zveze

Odprtega prvega hitropoteznega prvenstva Slovenske športne zveze v nedeljo, 22. decembra 1985, v Kotmari vasi se je udeležilo nad 30 šahistov iz sedmih klubov. Razsodišče turnirja (ravnatelj Gallob, Lukan in Prezelj) je razdelilo igralce na 4 skupine (A, B, C in otroška skupina). V skupini A je tekmovalo 8 šahistov, med njimi trije mojstrski kandidati in celo bivši koroški prvaki! Igrali so po pravilih hitropoteznega šaha (5 minut časa na osebo) vsak z vsakim s povratnim kolom.

V skupini A je zmagal in dobil pokal SPD „Gorjanci“ Albert Legat iz Bekaštanja. Končna uvrstitev skupine A (vodja skupine je bil Franci Rulitz):

1. Albert Legat (ASKO Raika Bekštanj) 11 točk
2. MK Norbert Perko (Sveče/Bistrica) 10,5
3. Karl Prezelj (Pošta) 9
4. MK Jurij Deisinger (Pošta) 8
5. Waldemar Grom (ASKO Raika Bekštanj) 7,5
6. Adam Lenzhofer (Klagenfurt-Ost) 4
- 7.-8. MK Joži Gallob (ASKO Raika Bekštanj) 3
- 7.-8. dir. Josef Gallob (ASKO Raika Bekštanj) 3

V skupini B so tekmovali šahisti z Elo-številom pod 2000, igral je vsak z vsakim (5 minut) brez povratnega kola. O zmaji je v tej skupini odločil šele sistem točkovanja po Bergerju in Sonnebornu:

ker sta Lojze Gallob in Wolfgang Zelloth zbrala isto število točk, so morali izračunati po zgoraj omenjeni metodi seštevek točk njihovih nasprotnikov. Pri tem je prišel Zelloth na 44 točk, Gallob pa na 41,75. Zelloth torej zmagava v skupini B, Gallob postane drugi. Vendar ima Gallob s tem najboljšo uvrstitev od vseh igralcev SŠZ in si zagotovi pokal SŠZ in naslov hitropoteznega prvaka SŠZ 1985!

1. Wolfgang Zelloth (Blatograd) 9 točk (44,0)
2. Lojze Gallob (ŠD SŠZ) 9 točk (41,75)
3. Herbert Assaloni (Blatograd) 8,5

Nadaljnja uvrstitev igralcev športne zveze: Gorazd Živkovič (7.), Hanzi Gasser (8.), Ivko Ferm (9.-10.) in Tončka Einspieler (12.). Skupino B je suvereno vodil Ivan P. Lukan.

Lojze Gallob (Desno) je postal prvi slovenski hitropotezni šahovski prvak

Skupina C je bila namenjena igralcem brez Elo-števila, domačinom in začetnikom. Zato je bil tudi čas za partijo odmerjen na 20 minut (10 minut na osebo). Odmev v občini pa nikakor ni bil zadovoljiv - kar se tiče udeležbe. Sorazmerno veliko pa je bilo števil tistih, ki so prišli, da si bi „to stvar enkrat ogledali“. Organizatorji upajo, da se bodo naslednjič tudi ti vsi opogumili in sami sedli za šahovnico! Kljub temu so v skupini C igrali številni domačini - vendar ne Kotmirčani, temveč Bilčovšani. Herbert Rulitz je vodil to skupino, končni vrstni red po sedmih kolic:

1. Rupert Reichmann (Moščenica) 7 točk
2. Lipi Ogris-Martič (Bilčovs) 6
3. Hanzi Gasser (Bilčovs) 4,5
4. Gašper Ogris-Martič, 5. Robert Hedenik, 6. Kristijan Zeichen, 7. Vincenc Miksche, 8. Vinko Wieser.

Posebno skupino za otroke je vodil Joško Pack. Otroci so igrali brez časovne omejitve. Prvo mesto sta si delila Burkhard Ebner (Kotmari vasi) in Jürgen Spitaler (Blatograd). Tretja je postala Simona Iskra (Čahorče), četrta Isabell Ebner, peti Borut Živkovič in česti Gernot Ebner (Vsi iz Kotmare vasi). Prejeli so lepe nagrade, povrh pa jih je prijatelj SPD „Gorjanci“ še povabil na južino.

Organizatorja turnirja - Franci Rulitz za SPD „Gorjanci“ in Ivan Lukan za SŠZ Celovec - sta na splošno bila zelo zadovoljna z udeležbo turnirja, tako po jakosti kakor tudi po številu šahistov, najbolj pa z disciplino igralcev (celoten turnir je potekel brez protesta in sporov). Iz rok odbornika športne zveze Ivka Ferma so prejeli vsi (!) udeleženci nagrade (od šahovske literature do gramofonskih plošč), najbolj pa so se zmagovalci posameznih skupin razveselili lepih pokalov.

Železna Kapla: Dosledne dvojezičnosti še vedno ni

Pri zadnji občinski seji v Železni Kapli so občinski odborniki razpravljali spet o zahtevah po dvojezičnosti v občini. EL je vložila zahtevo, da se napisi na vratih v občini sami naredijo dvojezični, nakar je občinsko predstojništvo postavilo na dnevni red še svojo spremembo k tej zahtevi: dvojezičen kašipot na občini. Ta sprememba zahteva je bila sicer samo odborniku FP preveč (kot edini je glasoval proti), pri obravnavi zahteve po dvojezičnih oznakah na vratih pa tudi odborniki VP in SP niso več soglašali. Odbornik KPA, Gidi Sitter, ter odbornika EL, Franc Smrtnik in Lado Hajnžič, pa so poudarjali potrebo po dosledni dvojezičnosti: Če bodo na vratih napisi, potem morajo biti tudi ti dvojezični. Kakor rečeno: odborniki KPA in EL so glasovali za dosledno dvojezičnost, ostali pa proti.

Občinski odborniki so glasovali tudi o spominski plošči Valentinu Polanšku v ljudski šoli na Obirskem. Sklep v tej zvezi je bil soglasen, čeprav je tudi pri tej točki odbornik FP skušal proti biti. Jasno pa je, da bo spominska plošča pokojnemu Polanšku dvojezična. Kako je izpolnjevanje dvojezičnosti v občini nekonsekventno pa je navsezadnje pokazalo tudi glasovanje v zvezi s kulturnim društvom „Žarja“: za podporo prošnje društva po sub-

venciji pri deželni vladi so se izrekli še vsi razen FP, pri zahtevi po povišanju podpore (čeprav je bila zahteva nekoliko okorno formulirana, saj je govorila o celotnem društvu, ne pa o njegovih sekcijah) pa so glasovali spet samo odborniki EL in KPA za povišanje.

Sicer pa so obravnavali pri tej seji še proračun za leto 1986 ter podražitev najemnin. Prvič se je pri sklepanju o proračunu zgodilo, da ga je sklenila SP sama s svojimi glasovi. Vsi ostali so glasovali proti. Kaže, da VP zaradi volilnega boja za volitve zveznega predsednika, saj vsebinskih argumentov ni imela kaj navesti. Gidi Sitter (KPA) pa je analiziral, kako občina hoče po eni strani obremenjevati prebivalce, po drugi pa dodeljuje svojim mandatarjem z županom na vrhu vedno višje dohodke iz občinske blagajne. Tudi Lado Hajnžič (EL) je v tem smislu argumentiral in dodal, da je potrebna tudi gradnja cest v grape, ne samo v centru. Odborniki KPA in EL pa so glasovali tudi proti povišanju najemnin v občinskih stanovanjih, saj pomenijo ponovno obremenitev prav socialno šibkih, ki deloma itak že niso mogli več redno plačevati najemnin. Zdaj pa se bodo po sklepu odbornikov SP in VP povišale te za deloma več kot 50 odstotkov (ponekod celo za 100 odstotkov).

-ar.

Žitara vas:

O vodovodu in napisih

Doslednosti v narodnostnem vprašanju tudi v Žitari vasi še ne poznajo. Na zadnji občinski seji leta 1985, v ponedeljek 30. 12. 1985, so poleg finančnega načrta za vodovod in poleg rednega proračuna za leto 1986 zapostavili občinske može in žene spet enkrat dvojezični napisi v ljudski šoli.

Zahteva žitarske FPÖ, da je treba postaviti ravnatelja Kukovico pred sodišče (§ 125, poškodba javnega imetja) ker je z lepilom pritrdil dvojezične oznake na vrata, se v občinskem svetu ni uveljavil. EL tako zahtevo odločno zavrača, ljudoka stranka pa je predlagala naj se počaka do „dokončne ureditve manjšinskega šolskega vprašanja“, gospa Altersberger pa je mirila svobodnjake naj počakajo nekaj mesecev, ker pač ni mogoče priti do odločitve v Žitari vasi „ko niti ni iskric podpore od zgoraj!“

Že legendarno soglasje pa so pokazale spet enkrat frakcije SPÖ, ÖVP in FPÖ ko je zahtevala EL popravek v protokolih občinskih sej iz junija 1985. Znano je, da je gospa Altersberger tedaj rekla, da smo v Avstriji, in da je zato treba govoriti nemško. Ko so celo koroški dnevniki pisali o tej nesramnosti, so zastopniki treh strank z županom Posodom na čelu spremenili protokol, da bi tega izrecno nacionalističnega stavka nobeden ne mogel več brati v protokolu. Da trem strankam ni za resnico, se je izkazalo v ponedeljek: vztrajale so na ponarejenem besedilu.

V ostalem je bil sprejet soglasno načrt za financiranje vodovoda (2,3 milijona od skupnih stroškov 9,5 mil.

prispevajo občani, 15 % bo prevzela dežela, 60 % stroškov pa bodo financirali s subvencioniranim posojilom). Soglasno so bili sprejeti tudi: redni proračun za leto 1986 (14,2 mil. šil) ter dodatni in izredni dodatni proračun za leto 1985. Občani bodo plačevali v prihodnjem letu povišano turistično takso, in višjo vstopnino v občinskem kopališču, tudi vreče za smeti bodo dražje.

40 let svobode in miru Osrednji koncert treh partizanskih zborov na Prevaljah

Kot zadnji izmed številnih prireditve ob obletnici zmage nad fašizmom je preteklo soboto 21. 12. 1985 kulturna skupnost občine Ravne priredila pod geslom „40 let SVOBODE IN MIRU“ osrednji koncert treh partizanskih pevskih zborov (KPPZ-Celovec, PPZ-Ljubljana ter TPPZ-Tinko Tomažič) na Prevaljah.

Ob navzočnosti številnih častnih gostov, med njimi tudi člana predsedstva SFRJ Staneta Dolanca, so izmenjali zbori liste o pobratenu ter razvili svoje prapore. S tem so zbori dokumentirali svojo povezanost pri ohranjanju in nadaljevanju tradicij antifašističnega odpora. Partizanska pesem je nastala v najtemnejšem obdobju naše polpretekla zgodovine, z njo izpričujemo našo življenjsko voljo in naše prepričanje, da je zavest o naši borbeni zgodovini eden izmed garantov za obstoj naše narodne skupnosti. Hkrati pa z njo izpričujemo tudi našo voljo za mir in narodnostno enakopravnost.

Partizanska pesem, ki je nastala v času nacističnega nasilja je pesem proti vojni, pesem za mir. Zato jo prepevamo in jo bomo še naprej prepevali. Pa čeprav nekateri pri nas ali preko oceana trdijo, da je partizanska pesem „umetna tvorba“.

Spomini na preteklost

Na Štefanovo so se v Šentprimozu zbrali v društveni sobi številni domačini, da bi poslušali, kaj jim imajo pripovedovati stari občani. SPD Danica je povabila Matevšvega očeta, Pekčovega očeta, Voglovo mati, Frvonovega očeta, Butejevo mati, Boharjevega očeta, Zelo Habernig in Franca Preinig in v prenapolnjeni sobi so domačini marsikaj zvedeli iz krajevne zgodovine. Pripovedovali so kako so služili, coprali, Voglova mati je pravila o hudih časih izselitve v Frauenaaurach, drugi pa so pripovedovali o bolj veselih dogodivščinah.

Nogometni turnir v hali: Norea 4., Cartrans 8.

Že tretjič si je osvojilo moštvo FC Brinje zmago na božičnem nogometnem turnirju v vetrinjski hali. V finalni igri so zmagali s 6:4 proti moštvu iz Črnuč. Na tretjem mestu se je uveljavilo moštvo „Unterkärntner Sport“, pred moštvom Modra Pepone. Moštvi Norea Repro in Cartrans, v katerem so igrali tudi nogometaši SAKa, Bilčovsa, Globasnice, Sel i. dr., sta si osvojili 4. oz. 8. mesto. najboljši igralec turnirja je bil Ivo Maver iz Ljubljane.

6.1.'86 sankanje v Lobniku

Slovenski športni klub „Obir“ prireja v ponedeljek 6. 1. 1986 odprto tekmovalje za športne in tekmovalne sanke. Treninki za tekmo v Lobniku bodo ob 8.00, štart tekme pa je ob 9.00. Tekmovalci s športnimi sankami bodo tekmovali v petih skupinah, tisti s tekmovalnimi sankami pa v šestih skupinah. Tekmuje se obvezno s čelado. In še opozorilo za avtomobiliste: od železne Kaple naprej so verige obvezne!

Športno društvo Pliberk prireja 8. in 9. januarja tečaj za smučarski tek (šola in prepiriranje).

O nogometnem turnirju v hali: Kaj pa Športnost?

Pri vetrinjskem turnirju smo doživeli tudi dosti nešportnosti. Prva nešportnost je bila zadržanje dela publike do nogometašev iz Slovenije: s količino piva je narasla tudi „pristna koroška duša“, ki je vsako akcijo nogometašev, pa naj je bila še tako lepa, spremljala s „Scheiß-Jugo“-klici. Kaj pa so storiili prireditelji turnirja? Nobene kritike na ta račun, nobene poskusa to preprečiti oz. zatreti...

Drugič pa si oglejmo moštvo „Unterkärntner Sport“, se pravi Austria Celovec: v polfinalu so animirali s svojim vedenjem gledalce k omenjenim klicem, potem ko so pa zgubili in igrali le za tretje mesto so „skubali“ s svojim nasprotnikom komplot: igralce ljubljanskega moštva, ki je vodil v listi strelcev, ne sme postati najboljši strellec turnirja! In „uspelo“ jim je: zmagal je celovečan Hrštic. Športno? Avstrijski prvotigaš bi moral biti tudi zgled športnosti, tako pa je provociral le opisano nešportnost med publiko, ki so jo podpirali tudi nekateri trenerji tega ali onega mladinskega, dijaškega ali fantovskega moštva koroških klubov...

-ma

Slovensko planinsko društvo

vabi na

ljudsko smučarsko tekmo za „Karavanškega medveda“ in otroški slalom za „Kekca“ V nedeljo 5. januarja 1986, štart ob 11:00.

Kraj: Sele-Zgornji Kot (pri Francu) Prijave so možne do pričetka tekme. Tekmuje lahko vsak, ki je starejši od 12 let.

Posebna turna oprema za „Karavanškega medveda“ ni potrebna. Končni rezultat je sestavljen iz časa za hojo in smuk.

Udeleženci otroškega slaloma za „Kekca“ bodo štartali v dveh skupinah: do 10 let in od 11 do 15 let.

11. mednarodni novoletni namiznoteniški turnir

Mednarodni novoletni namiznoteniški turnir bo v nedeljo 5. januarja 1986 spet v telovadnici Mladinskega doma (Mikschallee 4) v Celovcu. Turnirja, ki ga skupaj prireja Športno društvo Sele (DGS Sele-Zell) in Slovenska športna zveza, se bodo tokrat udeležili tudi številni igralci jugoslovanskih prvotigaških klubov Olimpija Ljubljana in moštva iz Novega Sada. Udeleženci iz Avstrije še niso znani. Tekmovalci bodo razvrščeni po 6 skupinah.

Prijave za turnir sprejema do 3. 1.: Mirko Oraže, Unterbergnerstr. 17, 9170 Borovlje. Izzrebanje bo v soboto, 4. 1. 1985, ob 18. uri v Mladinskem domu. (Prijava 30,- šil., za mladince in pri dvojicah za osebo 20,- šil.). Tekmovalci bodo igrali po izločilnem sistemu (pravilnik avstrijske namiznoteniške zveze).

